СВОБОДА
LIBERTY

Часопис для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XVI Ню Иорк. Четвер, 11-го Червня 1908 Число 24 | Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, June 11, 1908. No. 24.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет за місяць Май 1908.

В.	90. Дацук Гриць ум. 20 Февр. 1908.	1000.00
В.	6. Ковач В. Марків ум. 19,XII. 07,	1000.00
В.	85. Голда Андрей ум. 31,I. 08.	1000.00
В.	158. Цененюк Яков ум. 19,V. 08.	1000.00
В.	48. Вовк Федор ум. 19,V. 08.	1000.00
В.	108. Кубяковский Евст. ум. 22,V. 08.	1000 00
В.	89. А. Гатала ж. Ілярія ум 23,IV. 08.	400.00
В.	4. О. Вережняк ж. Мих. ум. 25.IV. 08.	400.00
В.	1. А. Мерена ж. Ник. 1 ум. 29.IV. 08.	400.00
В.	158. Р. Филипчак ж. Ант. ум. 5,V. 08.	400 00
В.	19. Лапичак Николай	100 00
В.	3. Машляр Михаіл	150.00
	Разом	7·850·00
	Платня гол. урядників за Май	165·00
	Адміністрація Союза за Май	65·17
	Весь розхід виносить	8.080 17

Розмет платить 8148 членів на ціле посмертне (кождий по 0 95 дол.) і 800 членів на пів посмертного (кождий по 48 цнт.). Крім того кождий член платить за орґан „Союза“ по 10 цнт., на Фонд Резерв. по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центі, на Ф Бідних по 1 цнт.

Член на ціле посмертне платить 1.09 дол., а на половину посмертного 62 цнт.

К. Кирчів, предсідатель. *С. Ядловский*, секретар.
А. Шаршонь, касієр.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Червень.		
11	Ч.	Теодозії муч.
12	П.	Ісавкія далм.
13	С.	Єрма ап. (Пок. усоп.)
14	Н.	**Сошествіє св. Духа**
15	П.	**Пресв. Тройці**, Никиф
16	В.	Лукіліяна, Клявдія
17	С.	Митроф. мч., Северина

— Подає ся до відомости всему гр.-кат. сьвященьству і вірним, що Преосьвященний поїхали на далекі Вести в церковних ділах і повернуть до Філядельфії аж 25-го червня 1908.

З епископської канцелярії в Філядельфії дня 6 го чер. 1908.
о. І. Коротнокій секр.

— **Справа Січинського.** Від найвисшого трибуналу у Відни наспіло оноді до львівського карного суду подане Мирослава Січинського, внесене о делеґоване суду позагалицького, головнож віденського, в ціли видання своєї опінії. Радна палата ухвалила заявити ся против делеґації позальвівського суду, але остаточне рішене видасть найвисший трибунал. Акт обжалованя вже доручено обжалованому; акт був спершу написаний латинськими буквами, хоч в руській мові, і тому обжалований його не приняв, але небавком доручено йому той сам акт написаний буквами руськими. Против змісту сього акту вніс обжалований протест.

— Дня 10-го мая в Arbakka, Man. Кан., заложено читальню імени Мих. Драгоманова. Вписало ся першого дня 18 членів.

— Замах на царя. З Петербурга доносять, що на двірци в Царськім Селі арештовано панну, що поводила ся дуже підозріло. В почекальни написала кілька листів. Коли явила ся поліцця, незнакома в найбільшім зденервованю почала кричати: „бомба! бомба“! а потім зімліла. Листи, знайдені перед нею на столі, були без адрес, а містили в собі донесенє, що молода дівчина дійшла до цїли своєї місії. Зате з паперів, які найдено в її кишени, виходило, що її вислала революцийна боєва орґанізація. Дівчину відставлено до вязниці, де вона відмовила всяких пояснень що-до своєї особи. Поліцийні власти здогадують ся, що дівчина мала виконати замах або на царський поїзд або в палаті в Царськім Селї, але сильне зденервоване перешкодило їй.

— Чорногорський князь (се малесеньке самостійне князівство на полудне від Боснї) буде мати свою нову столицю в Антиварі, де оногди заложено угольний камінь під княжу палату.

— Увязнене адвоката-дефравданта. В Новім Йорку увязнено оноді дефравданта віденьского адвоката дра Кар. Гохлєра. Пошкодований ним кс. Ґнєліньский поїхав до Америки і відкрив адресу Гохлєра при помочи анонсу в дневниках, яким глядав австрийського адвоката до банкового дому. На той анонс зголосив ся як раз Гохлєр.

— Пливучі церкви. Управа астраханьскої епархії (Россія) предложила російському синодови до затвердженя проєкт будови двох пливучих церков, призначених для заспокоєня духовних потреб десятків тисяч рибаків, розсїяних в переважній части року по берегах Каспійского моря. Рівночасно пливучі церкви будуть мати й місионарське значінє серед тих Кірґізів і Калмуків, що кочують на берегах тогож моря. По проєкту, предложеним синодови, одна церква є більша, зелізна, обтягнена насмоленим вітрильним полотном і обіймає 17 квадратових сяжнів, друга менша, деревляна, буде збудована на вітрильнім кобабли або на плоскодонній лодці і заходити ме в устя рік. Обі церкви дадуть ся розбирати. До персоналу на тих кораблях належить лїкар і аптика для уділюваня лїкарської помочи прибережному населеню.

— Стан здоровля д-ра Івана Франка не поправив ся. Як звісно, знаменитий наш письменник упав жертвою нервової недуги, з якої нема вже ратунку. Послїдними часами, мимо заходів лїкарів, недуга приймає ширші розміри, бо проявляєть ся параліж деяких орґанів.

— Градові бурі в Галичині. В суботу дня 16-го мая між 7 а 8 год. вечером шалїла над Тернополем і околицею страшна буря, і хоч тревала недовго, наробила нечувано великі шкоди. Вихор знищив много будинків, позривав дахи з домів, а град величини оріхів витовк до тла все збіже в кільканайцятьох громадах. Здавало ся, що наступає потоп сьвіта. Вода розливала ся полями в рвучих потоках. На фільварку Ковалївка коло Почапинець буря позривала дахи майже із всїх будинків, а в двір ударив грім, знищив дах і повибивав всї вікна. В Почапинцях вихор розніс двайцять і кілька будинків і порозмітав дахи по цілім селї. Вода перервала греблю і затопила громадский млин. В Драганівці вихор зірвав дах на костелї, а старі липи повиривав з корінями. В Ходачкові великім полишив вихор грізні слїди знищеня: 32 будинки пірвала воздушна труба і понесла далеко поза село та утворила з них купу румовища. Одним словом: катастрофа, нечувана в Галичині. З людий богато поранило ся, а якогось пастуха в Ходачкові придавила на смерть завалена шопа.

В тиждень по сім, дня 23-го мая навістила північну полосу новосанчівського повіта опять страшна буря з градом, від котрої потерпіло богато сел, як: Роївка, Лососина, Збишачі, Липє, Сідлці, Ясїнка, Личана, Свидник, Янцова, Убрат, Сінна, Єльна, Вовконоша, Курівська Воля і ин. Засїви в тих селах так знищені, що не осталось по них навіть слїду. Верхню оброблену частину землї вода унесла з собою, а поля занесені ілом. З якою силою бісилась буря, видко з того, що на просторі, навіщеним бурею, знищила 11 шоп. В Придоници буря вивернула млин. В Кобилї вода підмила краєвий міст, а малий потік, довгий на два кільометри, так високо виступив з берегів, що мурована коршма стояла у водї по вікна. В Залужи вода унесла половину дому, причім утонула одна дитина а мати лише з трудом могла уратовати ся. Також і в грибівськім повіті значні спустошеня.

— Дещо про пчихане. Давнійше, коли хтось пчихнув, то казали: „Дай Боже здоровля!“ а той що пчихнув, відповідав: „Дякувать, дай Боже і вам!“ З початком сімнайцятого століття належало до доброго тону говорити, коли хтось пчихнув: „Боже вас благослови!“

Однак тепер вже всюди в цивілізованім сьвіті належить до доброго тону не відзивати ся зовсїм, коли хтось пчихає, як знов з другої сторони, той, хто пчихає, має уважати, щоби то зробити о скілько можна як найтихійше а не верещати так, щоби аж другі від такої несподіванки попереполжували ся. Длятого то пчихаючий повинен чим скорше притулити собі хусточку до носа або старати ся сперти дух в собі. Так само уважають і на то, щоби не пчихнути комусь в лице або при столї до тареля і длятого відступають ся на бік або бодай відвертають ся. З огляду на здоровле треба навіть конче уважати на то, щоби не пчихати в голос з цїлої сили, лиш о скілько можна в хусточку або бодай прислонившись рукою, бо пчихане є по найбільшій части наслїдком катару (нежиту носа), иноді навіть дуже заразливого, як нпр. при інфлюенци, а через таке голосне і неуважне пчихане заразники катарів розносять ся як найсильнїйше та заражують других. А звідки пішов був давний звичай говорити пчихаючим: „Дай Боже здоровля“? Кажуть, що в шестім столїтю по Хр. панувала в Італії якась така пошесть, що люди пчихаючи умирали і длятого недужим бажано щастя. Однак то далеко старший звичай, бо знали його вже стародавні Греки і Римляни. Гомер розповідає, що коли боги на Олїмпі пчихали, то взивали найстаршого бога Зевеса (Юпітера), вимовляючи його імя. То робили і Греки на земли. Та й у Римлян був вже звичай складати бажаня, коли хтось пчихнув а цїсар Тиберий жадав того — як каже Плїній — навіть тоді, коли сидів на возі. Додати тут потреба, що у Римлян в часах цїсарства знані вже були і уживані хустки до носа, але ніс все ще чищено найпростійшим способом, а хустки були поправді до пальців. У стародавних Жидів карали за пчихане смертию а звичай той зніс Яков. Жиди ще й до нинї уважають пчихане за злий знак і кажуть, коли хто пчихне! Тобім хаім! (жий довго!) У нас уважають часто пчихане за потвердженє правди того, що сказано.

— В неділю, 30-го мая по пол. виїхав я дихнути трохи сьвіжим воздухом та прибув до Йонкерс, Н. Й. де і случайно зайшов до церковної галї, де власне відбував ся мітинґ Бр. сьв. Андрея, від 12 Р. Н. Союза. Діставши позволене, я кількома словами представив зібраним членам вагу і значінє Еміґрацийного Дому та члени признали моїм виводам і словам цілковиту слушність і сейчас одноголосно ухвалили з каси брацтва виплатити 10 дол, а крім сего ухвалено на слїдуючім мітинґу зібрати від кождого члена на сю цїль по 25 цнт. Крім сего Впр. о. Д. Добротвір від себе жертвував 5 00 дол. За так щедрий дар складаю отсим прилюдно сердечну подяку усім Вп. жертводателям.

А. Б. Куколь
секретар тов. „Slavonic Immigrant Society, 9 Old Slip.
N. Y. City.

— Дня 2-го с. м. в Скрентон поповнено сьмілий злочин з невпяснених до сих пор мотивів. Дідня до хати пані Церріно, якої муж перед годиною пішов до роботи війшло двох бандитів, один з них приложив їй до грудий довгий ніж і завізвав, щоб убрала ся. Жінка була сим нападом так ошоломшена, що не знала, що з нею діє ся і зовсїм піддала ся волї напасників. Убрану пірвали бандити з собою в гори, за місто. В хатї було кілька осіб, однак сї також так налякали ся нападом, що стояли мов закаменілі. Сейчас, коли злочинцї з жінкою вийшли, розбігли ся домівники по сусїдах. 50 узброєних мущин в стрільби і револьвери та відділ кінної поліції пустили ся в погоню, однак до сих пор безуспішно. Мотиви злочину зовсїм незнані.

— По кровавій борбі, яка тревала цїлих 120 лїт індіяньске племя Yaqui, в Мексику, наконець покорило ся „культурі“ і здесятковане зложило оружє. Край їх незвичайно богатий отже сейчас кинуть ся там сотки „просьвітителів“ і за яких десять лїт з геройського племени нестане і слїду.

NEW YORK, N. Y. Тов. Запор. Січ подає до відомости, що дня 13 го червня с. р. в Harmonia Hall, 46 Ave. A. відбуде ся річний мітинґ. Вибір нового уряду. Неявивший ся член платить 50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари.

П. Ярема прдс.
І. Ганашівский кас.
А. Цурковський секр.

HAZLETON, PA. бр. сьв. Арх. Мих. від. 85 подає до відомости, що місячний мітинґ відбуде ся 14-го юнія, на якім кождий член мусить явити ся, позаяк сей мітинґ є піврічний. Неявивший ся член платить кару після статутів.

А. Романчак секр.

БАЛЬ!
Сестриство Св. Ольги

від. 100 Р. Н. Союза в М. Keesport, Pa. устроює баль на дохід руської церкви Св. Івана Хрестителя дня 15 червня 1908 р., в Зелений ~~Понеділок~~, в німецкій гали на White St. M. Keesport, Pa. Запрашаємо всїх Русинів і Русинок місцевих і з околиці на наш баль. Музика найлучша а напитки і перекуску будуть продавати молоденькі сестри. Вступ 50 цнт. для мужчин, 25 для жінок.

За хорошу забаву ручить
Комітет.

ДРУГИЙ РУСЬКИЙ БАЛЬ

Устроює бр. сьв. П і П. від. 146 Р. Н. Союза в Mc. Kees Rocks, Pa. дня 15 Юнія в понеділок, в Turner Hall, на рог Чарць стріт а Монсон евня. Початок о 6-ій год. веч.

Запрашаємо всїх Русинів і Русинок місцевих і з околиці. Вступ 50 ц. для мужчин, женщинам вступ вільний.

За добру забаву ручить
Комітет.

Н 92

Вона не з тих...

Оповідане сільскої жінки.

Вбігла до хати як перестрашена і питае голосно та скоро, якби часу не мала: — Купите, пане, малини?

— Може куплю, покажіть які.

— Та я йно так питаю, щобим знала, чи маю принести.

— Принесіть.

— Як назбираю, то принесу.

Чорні, рухаві очи, як дві мишки бігають по хаті, а губи не годні ані хвилі втримати, щоби не говорили.

— Сяду собі. Я не тутешна, загранична. Аж з третого села.

— О, то далеко!

— Таж не близько, подивіть на мої ноги, як порозпукали ся. А чи мені того треба — як думаете?

— Або я знаю, чи вам треба.

— Та де треба! Таж я могла як ґаздиня сидіти собі на хаті тай клопоту не знати, але вона, дівчинисько, (віби донька небіщика м го по першій жінці), як ввяла пилити, як взяла пилити, тай я вам, чуете, і хати відрекла ся і всього, тай пішла собі в сьвіт. Вигризла ти мене з хати, думаю собі, але і ти в тій хаті кута не загрієш, ано не загрієш...

Обтерла піт хустиною, зітхнула, поправела спідницю і говорила дальше, так якби я нічо не мав до роботи, тілько слухати еї бесіди.

— „А як я за небіщика виходила, то таке вам було тирхаве, як тая щепа при дорозі. А я еї обчімхала, я еї обхарила, а я еї як рідну дитину обіймала, а вона мені — мачухо! — тай — мачухо!... Бодайже тобі — думаю — доля такою мачухою була, дівонько...“

— Говорила чим раз голоснійше і живійше як би я був еї незнати яким добрим знакомим.

„Як я за небіщика виходила, то ціле село кричало: „що ти робиш, дівко! Таж він тобі патика не перетне, таж він решета зерна не годен двигнути! Але я собі думаю, хлоп як ґузик, а все таки хлоп — тай вийшла. І добре казали. Кілька літ легма перележав тай вмер, А я за нього і коло хати і коло поля і коло худоби і коло дитини, бо синка від небіщика мадам. Вона каже, що не від нього. Але я не з тих. О! не з тих!“

Ту зачала кричати. якби то не пасербиця, а я на неї сплетні пускав, а дальше встала з лави і руками мені вигрожувала.

„Бодайби ти, дівонько, так чисто вийшла, бодайби ти так ціло свій вінок до престола донесла тай жадного листка по дорозі в болото не пустила. Я тобі більше нічого не бажаю“.

Заспокоївши тими словами свою обиджену гордість, сіла знова на лавку і оповідала дальше:

„Бо то не штука на сім сьвіті так во, знаете, собі починати, але що буде на другім, га? Підіть но ви під церкву в нашім селі, та подивіть ся на страшний суд, що там дідьки з таким роблять, то вам всього відхочеть ся. А вона все перед небіщиком, що я з тим та що я з сим, а я вам, присягністо боже, як день так ніч все — роб тай роб! Таж то язиком сказати не трудно, але зробити трудно. Ти собі, небого, підеш до двора на роботу тай тобі мусить бути і лижка і миска, а я при хаті тай на мині всьо. А хтонебо то і поросятко пригладив і капустицю наквасив і дитину викохав і немічного чоловіка обійшов, як не я? Всьо я. І той кожух новий біліський, і полотно чисте чистіське і лідсвинок круглий круглиський, таж то всьо моя праця, нічия! Гріх будеш мала за мене, небого, гріх непростимий“.

Ту голос еї задріжав і хотів перейти в бабське голосіне, але се не трівало довго. Відітхнула, змінила тон, як музика, що скрипку на иньшу нуту настроїть і говорила дальше,

— Прийшло ся... вмер. Не треба вам казати, як я його ховала. І до попа біжи і горівки неси, бо без того не можна, і хліба печи і — плач. Бо який він там був, такий був, а плакати треба. Поховали, сидимо в трійку, ніби я, дитина і вона, пасербиця. Тай було сиди, до нинішної днини, тай було мене слухай, бо хоть я тобі не рідна, але все таки кавалок якоїсь мами, жінка не дурна, як говору, то знаю що. А вона, вай, фіть! — зібрала ся тай іде... —

Ту встала з лавки і як в театрі зачала говорити і за себе і за пасербицю та вдавати еї рухи.

— А тиж куди?

— На службу.

— Та на яку службу?

— А на таку, де служать.

— Хибаж у тебе нема хати, хибаж я тебе гоню?

— Я не пес, щоби ви мене з хати гонили, але нема мені чого при вас сидіти, куряти не висиджу.

— Вертнула задом і пішла. То ти така, думаю собі, чекай небого, пожалуєш ти свого розуму!... Лишила ся я з дитиною, сплю. Нічо. Аж коло північи дитина в крик: „Ай мамунцю, мамунцю, мамунцю!“

— Цить, дитино, Бог з тобою, тобі щось приснило ся! А вона свое: „Ай мамунцю, серце, а вон татуньо стоять“.

...Як я таке почула, то вже не знаю, чи дивила ся, чи ні, чи стсяв від там, чи ні. зсунула ся з ліжка, спідницю в одну руку, дитину в другу, тай як не пудну з хати! — то йно вітер за мною вішов.

Відітхнула, як би се не було колись, а тепер перед хвилею, тай дальше описувала свій страх голосом грізним і притишеним.

— Мурашки мене обілізли, зуби дзвонять, а чепець геть в гору лізе. По голові мисли як ворони перед бурею гонять, лігають. Все — ту і ту!... Може при ходив за дівчину картати, а може так як за житя... Бог його знае.

Втихомирила ся і розказувала дальше, як вона вийшла на подвіре, яка ясна ніч була і як вона були ся хату засувом замкнуга.

— Ануж, гадаю собі, за руку з другої сторони вхопить, тай роби, що хоч. Але якже знов хату вітвором лишити? Таки замкну... Всунула я руку, як в огонь, слухаю нічо... Повернула засувом — пустив.... Славити Бога!... А тепер що?... Вже я сама до хати не верну, о! нема дурних. Як би так вартівник, то булоб веселійше, все таки хлоп. Але де? Вони корчму вартують, такі то в нас вартівники. Треба йти на сусіди, до стельмахів, (ми з ними добре жили). Іду. Прийшла, нічо не кажу, а вони нічо не питають. Постелили мені на лаві тай: „Спіть! Самому в хаті не привітне“. Заснула я. Не минуло і „вірую“, а дитина знов у крик. Але гадаю я собі: „Чекай! в чужій хаті я тебе не бою ся. Ти до мене ту ніякого права не маеш“. Тай навіть не встаю до дитини. Тільки стельмашка встала, вструґала соли, розколотила, вилила до миски, тай: „пий!“ Але дитина, як дитина. Покушала, що солоне, тай лишила. На рано, я до миски, а там якби корова язиком вилизала, так вихлептав...

— Хто?

— Таж, не я, тільки він небіщик. І з хати з дитини десь того забрав, бо вже від тої хвилі не хоруе, і не зриває ся, нічо. Росте вам такий, як баран. На рано, думаю я собі, добре одну ніч, якось я переспала, але що з другою буде? Таж я там сама за ніякі гроші не верну. Таж мені може також жите миле. Що?.. А потім думаю собі так: Коли ти мене на таке в хаті лишила, то чекай, що я тобі зроблю. Кинула ся я в село, попродала, що гідне було, звязала гроші в хустину тай: „бувайте здорові пороги дубові. Не виходила я вас, тай не видоптала вас, тільки сили свої на вас лишила, тільки молодість свою між вами згубила, гай вже еї не знайду — бо!..“ Махнула рукою, якби хотіла показати, що йде. Я думав, що справді піде, а вона тільки до вікна підбігла, подивила ся тай назад на свое місце вертае.

Сонце високо. Маю час. Слухайте до кінця.

— Іду... А до мого села не близько, ви знаете. По дорозі вступила я до своячки, переночувала одну ніч, переночувала і другу, ба й трету — засиділа ся, аж чую, кажуть: „Вже вашу хату на ліцитацію пустили“.

— Та хто такий?

— А ось той жид, що небіщак від нього сотку позичив...

Овва! то недобре. Треба щось конче робити. Шкода хати, таж я до неї також якесь право мала, як не я, то дитина. Піду я до міщанина (ми з нем добре собі жили). Прийшла я до міщанина, а він до мене зараз: „Вже — каже — знаете, вашу хату на ліцитацию пустили...“ А тож що? думаю собі, в казетах таке пишуть, що вже всі знають, чи як.

„Йдіть но ви — каже — до сиротинського сендзя, може він вам що порадить“.

— Та, піду, кажу я, до того сиротинського сендзя, може він мені що порадить, а йно не знаю, як я йому маю казати.

— І я не знаю, але йдіть. Будете ви щось казати, буде й він щось казати, тай так якось буде.

Пішла. Нім я до нього почала, то також варто послухати, бо в місті то так, що ніби кождий пан мудрий, а кождий хлоп дурний, а щож доперва жінка... Але прийшла я і кажу, як і що.

А він ходить, ходить, ходить, тай ще раз ходить, тай знов ходить, ходить, ходить. А я говору, говору, говору, всьо, як треба говору.

— Скінчилась? — питае.

— Скінчилам, прошу пана.

— А хочеш знати, що маеш робити?

— Таже хочу, прошу пана.

— Сплати довг, то ліцитациї не буде.

— А якже я, прошу пана, сплачу довг, коли я грошей не маю.

Ту обернула ся до мене і з хитрим усьміхом доповіла: „Я ніби трохи грошей мала, але ім тільки признай ся — то ого!... Не дурна“.

По таким доказі довіря, обтерла губу рукою та розказувала дальше.

...А сендзя тогди до мене:

— То чого лізеш, дурна бабо, тай час мені забераеш? Як грошей нема, то йди з хати, тай вже!

...Огож тобі рада, думаю собі, тож тобі порада. Бодайже ти собі, небоже, так на другім сьвіті радив!... Але то тілько так думала, а в голос кажу:

— Та прошу, ласки пана сендзя, можеби я ті гроші якось роскрутила, тай довг сповнила, але я хочу, щоби вони на мене хату переписали.

— Ніби як?

— А так, чиї гроші, того хата.

— Хто мае підписати?

— Вони, ніби моя пасербиця і еї родина.

— Ага ...

...І знов ходить, ходить, ходить, тай ще раз ходить, тай знов ходить і як той медведик щось собі носом бурмоче.

— Так не можна.

— Та чому не можна?

— Бо право не позваляе.

— А позваляе право, щоби вони мене потім з хати викинули, бо пасербиця старша, як моя дитина, га?..

— Ти на праві не розумієш ся і до права не пхай ся, плати довг, то ліцитациї не буде.

— Як же я маю платити, коли вони мене з хати викинуть, таж ви не знаете, які то розбишаки.

— Що мене то обходить, роби як хочеш. Я тобі право сказав, а тепер йди!

...Ага, думаю собі, то вже і ти за ними потягаеш. Чекай! Але з того нічо не буде. Як вони такі, як вона мене саму в хаті на збитки лишила, як вони жида надіслали, як вони до сендзя дібрали ся, то най їм буде. Най жид бере хату, я в сьвіті не загину. Піду я на свое село. Пішла...

Ту перервала, якби їй голосу бракло, але за хвилю ще голоснійше зачала говорити.

...А вона вам, чуете гадала, що я така дурна, що хати на ліцитацию не пущу, що свої гроші заложу, а потім буду еї під руку ішла. Ого! Не на таку попалась, не на таку!... Пішла я до родини — сиджу. Аж кличуть мене до суду. Чого?— думаю собі. Треба йти до міщанина, порадити ся. Приходжу, тай кажу йому, що мене до суду кличуть, на ліцитацию, чи щось.

— То йдіть, як кличуть.

— Та я піду, йно не знаю, як маю казати.

— Тай я не знаю. Але йдіть! Будуть вони щось казати, будете і ви казати, тай так якось буде.

....Пішла я. Такий мороз, земля як кість, приходжу. А в суді такого народу на подвірю, що страх. І вони е. І вона, Ганька (ніби пасербиця) поміж ними. Щось собі шепочуть, а до мене не йдуть, якби мене не знали..... Пішли до середини, вертають на поріг тай мене кличуть.

— А ходіть! (Так кличуть на мене). Ходіть, бо сендзя кличуть.

Я нічо. Така мене лють взяла, що якби могла, то не знаю що.... Але відповідаю їм:

— Я до середини не піду, бо не маю чого. Я тутки з одним словом прийшла.

Тогди вони до мене возьного прислали.

— Сендзя кличе — ходи!

— Не маю чого йти, бо я ту з одним словом прийшла.

— Та з яким словом, кажи.

— Не хочу! — ось тое слово.

* * *

Поправила спідницю, обтерла платком піт, бо втомила ся і глянула в вікно.

— Пізно мені. Тра йти. Дитина десь кричить.

— Ну, а з хатою що?

— Як що? Жид забрав, а я, як видите, малини збираю.

— Та й не шкода.

— Може й шкода. А на щож вона мені такі збитки робила. Ого! Я не з тих! Взяв дідько Івася, най бере й колиску....

Списав БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Торжественна заява гр. Кат. Руского Священьства в Америці.

В Посланию Пастирскім Преосв. Епископа С. С. Ортинського до всего греко католицького Сьвященьства и всіх греко католицьких вірних є виказане нечестне и огидне поступоване деяких одиниць бурителів супроти Владики, котрі у даючи праведних і народ любячих, в дійсности е ворогами нашои греко католицкои Церкви. Ними е головно редактори і автори деяких статей в „Американскім Руськім Всгнику", „Правді" і „Поступі". Они то раді би усунути немилого ім Епископа.

А позаяк Преосв. Епископ в Пастирскім Посланію виразив ся в той спосіб. „Я здаю ся на суд всего нашого народу, Владик і сьвященьства. Єсли они скажуть, що ті люди правно поступають, честно і совістно, та хотять добра греко-кат. Церкви і добра народа, в той час я склоню голову перед ними і зроблю все, чого зажадають від мене; єслиж випаде суд против них, в тот час нехай знають, що они осуждені осудом загалу і на іх чолі видніти буде чорна пляма ганьбячої іх роботи. В той час нехай знають, що они станули в ряди ворогів так греко католицької Церкви та і руського народа", — проте на нас, сьвященниках, тяжить в першій мірі видати свій суд.

Ми підписані сьвященники остаючи вірними сьвященниками гр. кат. Церкви, видаем отсю

Торжественну Заяву:

1. Вороги греко-кат. епископа е ворогами гр. кат. руської Церкви і всего народу гр. кат. обряда, проте осуджуем іх яко зрадників нашої церкви і народу. Чорна пляма ганьбячої іх роботи доти буде видніти на іх чолі, доки не відкличуть ширених клевет на Епископа.

2. Заявляем торжественно, що обовязком кождого щирого Русина е доложити всіх сил, щоби всі наші гр. кат. Церкви приняли нашого Епископа за голову, передаючи Єму церковні маєтки в trust. Прецінь на конвенції делеґати церковні заявили, що лишень на гр. кат. Епископа запишуть церкви, а на латинського нікогли. Голос народа повинен, ні, мусить бути пошанований. Vox populi, vox Dei, т. зн. голос народу е голосом Божим.

3. Обовязком всіх споль ків греко - католицького „Соединенія" е застановити кирвиню Главного Уряду, щоби ганьба не впала на невинний народ.

4. Коли пійдете за голосом підписаних сьвященників, тоді вскорі добем ся нашої дієцезії в Америці і добудем приналежних прав нашому Епископови.

о. Валентин Балог, Whiting, Ind. о. Михаїл В. Балог, Pittsburg, Pa. о. Емілиян Бартош, Cohoes, N.Y. о. Емілиян Бурик, Cleveland, O. o. Vajda Elek, Bridgeport, Conn. о. Іван Велигорський, Minersville, Pa. о. Нестор А. Вояенський Buffalo, N. Y. о. Роман Волинець, South Fork, Pa. о. Володимир Виверський, Manchester, N. H. о. Іосиф Гануля, Allegheny, Pa. Увага: Подписую є тім додатком, що нікотрі жела ній противников суть правильні, но поступоване ворогів Епископа есть совсім найпаскуднійшее. о. Іосиф. Гануля.

о. Василь С. Гривнак, Olyphant Pa. о. Мирон Данилович, Sykesville, Pa. о. Теодор Двулїт, Granville, N. Y. о. Нестор Дмитрів, Northampton, Pa. о. Д. Д б ротвор, Yonkers, N. Y. о. Роман Залітач, New Britain, Conn. о. Іван Захарко, St. Louis, Mo. о. Василь Зацерковний, Butler Pa. о. Іван Канстанкевич, Shamokin, Pa. о. Григорій Цмайло Кульчицкий, Carnegie, Pa. о. Лев Левицький, Shenandoah, Pa. о. Юліян Левинський, Mount Carmel, Pa. о. Михайло Лясик, Plymount, Pa. о. Алексендер Ротко, McKees Rocks Pa. о. Емилій Мигалї, Pleasant City, Ohio. о. Орест Папп, McKeesport, Pa. о. Сильвестер Ст. Лупиш, єромонах, Sheffield, Pa. о. Петро Лучечко, New Alexandria і Jarnesson, Pa. о. Стефан Макар, Ansonia, Conn. о. Ириней Матяцко, Mont Clare, Pa. о. Алексій Медвецкий, Youngstown, Ohio. о. Михаїл М. Матро, Coyone, Pa. о. Константин Миколаевич, Wilmington, Del. о. Віктор М. Мирошшай, Yonkers, N. Y. о. Николай М. Молчаній, Kingston, Pa. о. Алексій Новак, So, Sharon, Pa. о. Александер Павляк, Eord City, Pa. о. Юліян Паштелїй, Monessen, Pa. о. Алексей Пеленський, Newark N. J. о. Володимир Петровський, New York. о. Николай Підгорецкий, New York. о. Петро Понятишин, Ramey, Pa. о. Олекса Пристай, Mc. Adco, Pa. о. Лев Сембратович, на Вестах. о. Володимир Сполітакевич, Saint Clair, Pa. о. Николай Стефанович, Pittsburg, Pa. о. Володимир Стех, Mineapolis, Minn, о. Николай Струтинський, Chicago, Ill. о. Александер Улицкий, Jersey. City, N. J. о. Йосиф Чаплинський, Cohoes, N. Y. о. Симеон Чижович, Philadelphia, Pa. о. Іоан Шостек, Mount Clare Pa.

З Конвенції „Соединенія".

І хочу поділити ся з ширшим загалом з подіями за „хиньского муру", то е з ходом подій на последній конвенції „Соединенія".

Зараз, першого дня, коли уже усі делеґати з'їхали ся, вийшло перше свинство. Духовному управителеви Соединенія, о. Чопейови, позаяк він е суспендований, заборонив нюйорський дієцезальний епископ правити в церкві. Службу Божу правив сам Владика, Ортинський. Після статутів „Соед." конвенція мусить розпочати ся Службою Божою, тим часом госп. Угрин посту пив впрост проти статутів піддаючи під голосоване питане: чи делеґати мають піти на Сл. Божу, чи ні. Повстав крик. Одні хочуть іти, другі ні. І иначе не глум — на чолі тих, що голосували аби не іти до церкви стануди два сьвященники. І делеґатам впрост заказано іти до церкви!.. Ті самі люди однак, що заказували самі пішли. Тимчасом на гали почули ся такі бесіди: „А дзеж е Чопей і Яцковіч?.." „Пошлї до церкві!.." „Но та якже то?... Нам ґварілї, жебисми не ішлї, а самі пошлї"... „Та так, гей, бо вас маю за ґлуптаков, бо іх слухаце. Оні ґутора бї скупові, же то народ сам се бури а оні не годні ніч тему порадиці.... Не се, що так говорено, е много сьвідків.

По обіді зроблено велику „параду", щоб кериками і автомобілями замилити людям очи.

На другий день справджувано повномочія делеґатів і полагоджувано протести, Такі протести відчитано проти оо. Балога і Ганулї. Проти присутности о. Балога протестовано тому, що він е урядником в якійсь другій орґанізації. По відчитаню протесту не дано йому навіть прийти до слова тільки зверещано „вон з нім!.." Неначе шайка розбишаків кинули ся на нього, хапають за груди, ударяють; а собрати о. Балога по чину похвалають сей вчинок!... Тепер прийшла черга на о. Ганулю. О. Ганулю заявив рішучо, що усе те, що написав на картках, докаже, а колиб не доказав, то не лиш, що піде з конвенції, але і з Соед. Справу затушовано і делеґати узнали о. Ганулю „за гідного бути на конвенції". І так було аж до четверга. Колиж в четвер о. Ганулю війшов в комісію яка мала пересмотріти книжки, і коли „славний урад" побачив, що его свинства готові вилізти на верх, підняли бучу опять проти него. О. Ганулю бачучи що не з людьми мае до діла, заявив, що зрікае ся гідности делеґата і опускае конвенцію. Часть делеґатів рішучо сьому противила ся. О. Ганулю сі словами: „Коли они самі не хочуть вглянути в господарку Соединенія, то до сего годі іх примусити. Нехай платять і дальше на сліпо не маючи поняти кому, нащо і защо!.." — опустив конвенцію...

При тих, що хотіли дізнати ся правди, зістало ся еще двох, чи трох сьвященників, о. Бурик і о. Мартяк; третого імени не знаю, я думаю, що то був о. Ладомірский. По другій стороні остала більша часть, а на іх чолах неначе бачилось слово: зрадник. Межи иньшими були там Шевчик (Ваточи). Чопей, Яцкович, Лавришин, Стецович, Ґулович, Чопей No. 2 і пр. і пр.

Зі сторони тих, що хотіли дізнатись і добити ся правди, не міг ніхто дістати голосу. Противно, зі сторони госп. Жатковича & Co. сейчас, скоро руку підвіс, діставав голос. Найстрашнійше пятно народних зрадників на чолі мають: Лавришин, Чопей, Шевчик (се є Васовчик, а властиво Ваночи) але він так виглядає і має такі рухи, як міський полатайко, Стецович і — вибачте за слово — Жаткович та Папа Угрин. Сей остатний нікому нич не винен, хиба чорту душу. Жаткович, сей чоловічина подібний першому, з тим додатком, що проклятї „вікраїньцові" так его згризли, що ледви по сьвіті ходить, сама шкіра і кості! Хто би не вірив, то най буде ласкав піти до Homestead і переконати ся. Але хтось скаже „е, небоже, ти чепив ся Угорцан і не стілїмиш на них, бо та „воз ґаліцеї". Я вам скажу так: Не гадайте, що там лиш Ґаличани доломнали си своїх прав! О, ні! Лишень трох було „воз ґаліцеї" а решта то самі угорцане.

В таборі приклонників Жатковича ми виділи н. пр. такого Лежаньского зі Скрентон! Кажу Вам, такої худобинки штука другий раз знайти! Другий також був зі Скрентон, але сей вже сивий і лишень рило сьвідчить о его походженю. Таких там було много, а один угорский сьвященник сказав мені так: „ви з Ґаліції? Кажу, що так! А і тамтоті два також з Ґаліції? Я кажу, що не знаю. На се він сказав, що Галичани цілком справедливо дали ім імя хрунь! (На се можу дати сьвідків і подати імя сьвященника.)

На сій конвенції виходили такі річи на яв, що єсли би знали о тім всім члени Соед., то сумнїваюсь, чи схотів би хто більше платити не знаючи де, за що і на що. Тож прецінь славний предсіда славного Соединенія, славний Угрин притиснений в кут, сказав: „Я сом пресседа на то мам право і нікому ніч до того, що сом робіл і як сом робіл. І на се усі кричали: слава!

Словом, „Соед." сталось орґ. безбожників, котрі викрали всі чувства християнського народу для своєї користи, а що до грошей, то як би мали були чисту совість, то не булиб са боали ані оо. Ганулї, ані Бал. ані суду людей.

Найлїпше сьвідчить про се видане числа „Вістника" на лїпшім папери в Ню Йорку і видане календаря! Про се можна дуже легко переконати ся, бо і деякі люди ще живуть, що тямлять дуже добре ті зделки госп. Жатковича.

Н. Джмелик,
дель. ч. 217 в Соед.

Відповідь Микити Хруня кумови Гаврилови на допись з Олифанту,

поміщену в 21 ч. „Свобода".

Куме Гав - рило!

Говорять люди, що: „де чорт сам не може що зробити, то там бабу пішле"... Так само сталось і з тобою, куме Гав рило. Кинуло тобою з якимись дописями і то з лайками на нашого „редатхіра" Цуцика. Ніколи не сподівавем ся того, що в тебе е такий красний талант до математики, та що потрафиш так скоро почислити всі фляшки, шклянки та „кеки", котрі наш „редатхір" вичистив до дна по всіх олифантских та йще до того радикальних сальонах. Однак небоже, ти не знаєш сего, що наш Цуцик робить то всьо добре, всьо для „бізнесу", всьо на піддержане нашої „хрунївско кацапскої нації" Нікому сего не сказавбим, але тобі скажу (ось так простісенько в твоє довге ухо), що сему за причина, що наш „редактір" Цуцик так скоро чистив фляшки, шклянки та кеки і то по радикальних готелях. Отож слухай! Ти певно не знаєш сего, хто е ворогом нашому хрунївскому розвою тут на Американьскій землї? Тими ворогами суть: 1. Попики-Радикали Україні, 2. дяки-радикали і 3. фонетика. Такого то дяка і фонетику має олифантська стара парохія. Отже щоби сеї „зави" т. е. фонетики позбути ся, видумав наш „ґріноруватий редатхір" не аби який „проєкт". І так. Найсамперед щоби яким способом позбути ся дяка радикала з Олифанту, а тогди з фонетикою піде легко, як по маслї. Тож не була твоя річ, куме Гав-рило (хотяй то і правда) писати на него, не знаючи его замірів і тим способом попсував'есь небоже цїлу нашу справу.

Сам здоров знаєш, що стара парохія в Олифанті товстійша як наша, тож вартоби вхати на ню нашого чоловіка. Тож наш „редахтір" хотів заприязнити ся з олифантскими радикалами в надії, що в короткім часї сей радикальний дяк з протекції Цуцикової дістане відпустку, а на его місце удасть ся ему впхати нашсго „кацапско-хрунївского" „вчеца". А мусиш знати і се, що наш хрунївський „вчець" то не простої кобили лоша, але „вчець" небоже, на цїлу Америку не найдеш лїпшого хруня. Кажу ти — наш з тілом і душею запечений „Кацап". То еслиб він дістав ся до старої церкви на „вчеця", то не сьпівав би фонетикою (як се робить теперішний дяк), але сейчас заложив би хор не на чотири голоси але на вісім, т. е. в ь, ъ, і о в будкою, а ще і до сего малибісьмо свого шпігуна.

Ну і плян туй-туй був би ся удав, а се длятого, що сей радикал заміряє вертати в короткім часї до старого краю. Але тепер і думати о тім не треба, а всему тому винен ти, куме Гаврило, тому щось написав всю правду, на Цуцика до „Свобода". Тобі треба було трохи зачекати і не виставляти на сьвіт підлої роботи нашого Цуцика, а тогди всьо булоби „All right!"

А еще скажу тобі куме Гаврило, що в нашого „редатхіра" добрий „кільометра". Кажу ти куме, що колисьто в ночи переміряв цїлїсїнький River Street. Тож дїлю ся з тобою тою новиною, щоби і ти знав, що дав нам Пан-Біг не тілько доброго сурмача від кекїв, але також будемо мати свого „інджініра". А знаєш, що сего року будуть цегловати ривер стріт, то такий чоловік і там придасть ся бодай цимент мішати. На нині вже досить. Иншим разом більше напишу. Однак прошу тя і то дуже, щобись сего листа не показував нікому, або щобись борони Боже не оголосив в „Правді". Але мовчи язичку, будеш істи кашу!

Твій
Микита Хрунь
Абрагамовський.

„SWOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by Ruth. Publishing & Exchange Co

Anth. Curkowskyj, editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879

„Свобода“

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати газету треба все-гда в горі.

Гроші треба посилати в реґістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтаря або агента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
"SWOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Сьвіжа кров, нові могили!

Нових пять трупів: а то двох хлопців, дві жінки і одна дитина, та десять осіб тяжко покалічених, з чого кілька безнадійно, впало опять на мученничім шляху нашого народу.

Де?... В Галичині! Бо тілько в Галичині щось такого можливе, бо тілько в Галичині польська шляхта має власть.

Пять хлопських трупів, десять тяжко ранених, кілька умираючих, кілька каліків та кількадесять людий в розпуці по страті найдорожших осіб.

Стало ся се у Галичині, в селі Черниховї, тернопільського повіту в понеділок, дня 25-го мая с. р.

Причиною до сего була, як звичайно, нахабність польського шляхтича ґр. Коритовського. В річці Сереті дві громади, Чернихів і Янківці, виконували від ряду літ ловлю риб. Аж в минувшім році оголошено ліцитацію на ревір рибацький, та хоч при ґр. Коритовськім ліцитовали деякі з громадян і давали більше ніж ґраф, признано риболовлю ґрафови. Одначе ніякої заборони ловлі риб не оголошено. В перве в понеділок 25 мая коло години 6 вечером стали двірський лісничий з трома жандармами, з котрих два було не в службовім мундурі, зганяти з ріки хлопців ловлячих рибу; при тім то одного хлопця кільканайцятьлітного трутув жандарм у ріку. В тій хвилї надбігла мати хлопця з другою жінкою і стала за хлопця і потолочену на їх сіножати траву сперечатись з лісничим. Се спонукало обох жандармів котрі не були в службі до арештована жінки, а коли вона не хотїла з ними піти, побіг один з жандармів на постерунок і привіс для себе і товариша свого оруже. Оба жандарми, узброївши ся, стали тягнути лежачу на земли жінку при чім один ударив її ложищем карабіну в бік. На зойк обох жінок, надбігла юрба людий серед котрої повели жандарми обі жінки до хати війта. На обійстю заметушились обі ведені жінки в юрбу а селяни візвані до розходу, стали домагатись, щоб вийшов війт і пояснив їм, яким правом відбирають від них ріку. Се трівало довший час, війт не виходив а жандарми дурили людий, що війт е в поли. Здесперовані селяне, жінки й діти підняли безнадійний зойк та нарікане, що їм відобрено ріку.

Тимчасом вріс гурток людий до сотки. Вчасі сего гамору перескочив хлопчина, Семко Лалак через пліт до садку, лежачого лївобіч хати, заглянув у вікно і крикнув: „О, війт е в хаті!“ В тій хвилї гримнув через вікно стріл лісничого. Хлопчина відбіг кілька кроків і звалив ся мертвий. Мов на сиґнал рознеслись сальви і три жандарми на подвірю стоячи, стріляли на товпу. Присутні оповідають, що в утїкаючу юрбу віддали жандарми кождий по три стріли а рівночасно стріляв лісничий з фронтового вікна. Після числа трупів і ранених належить здогадувати ся, що більше впало стрілів. Перед сальвою правильного візваня до розходу зі сторони жандармів зовсім не було, бо годїж уважати за службове візване слова в роді „idź psiakrew bo będę strzelał.“ По вистрілї лісничого люди переляканї розбігали ся; на те найлїпшим доказом е оглядини комісиї лїкарської, котра розслїдила що на вісьмох оглянених лиш один е прострілений з переду а решта з заду.

Двох тяжко ранених відвезено до шпиталю і лїкарі на місци не оглядали. Трупом лягло на місци 5 осіб а то: М. Карачок 60 літ, лишив 3 дітий; М. Шаґадин 35 літ, лишив 6 дітий; С. Лалак 14 літ; Мария Мандзій 37 літ лишила 1 дитину (була в послїднім місяци вагітности). Настя Сидоряк 36 літ лишила 3 дітий. Ранені: Юрко Гасюк 37 літ дві рани, безнадійний; Гр. Лалак 19 літ 4 рани, безнадійний Настя Цвях з заду ранена, Іван Прокопів 13 літ з заду ранений, Іван Недопитальський ранений, Андрух Хмельовський ранений (латинник) Ілько Притулак з боку ранений, К. Глинська з заду ранена. Кромі сего е ще кількох ранених.

Так виглядае в практиці рай русинів в шляхотсько польській Галичині.

Страшна ся подія стала ся власне того самого дня, коли у віденськім парляменті руські посли внесли інтерпеляцію в справі убійства М. Каганця. Вість про се зробила у парляменті величезне вражіне. Чужі посли аж тепер доперва зрозуміли, які суть відносини в Галичині та загально чули ся слова: „тепер знаемо, що е Галичина! тепер розуміемо ваше положене!...“ Опінія і симпатії цїлої посольської палати станули по стороні Русинів.

І потрібні доперва трупи потрібна кров і могили, щоб Відень пару словами заявив вирази своеї симпатії. Словами, бо щоб і тепер що небудь зроблено для полекші народу, сего вже годі сподівати ся.

Народ наш вічно вірить, що справедливість побідить, що правда возьме верх над кривдою і з тою вірою падав з крівавими ранами від куль і баґнетів. А в Відни послухали слів руських послів, покивали головами і лишало ся все по старому хоть об мури парляменту бив стогін покривджених, хоч ішов крівавий плач і проклони сиріт і вдовиць помордованих, хоч могили мучеників росли, і здаеть ся, що колиб їх поставити у купу, то досяглиби самого Бога на небі!...

І в сей день, коли пали жертви також кликав сей народ у Відни: „Пустіть проміне сьвітла через мраки, у яких bratni naród гнобить нас. Осудіть винуватих, поможіть побідити правді, не давайте глузувати кривді! Розсудіть нас з нашими кривдниками, бо вже терпцю нам не стае!“

Та даремні все були Твої сподіваня, бездольний народе.

Сей ряд, сей „цїсар“, до якого з такою надією Ти витягав худощаві, обідрані від мук до крови свої руки, був завсїгди глухий на Твої жалї. Він, сей цїсар, коли два роки тому до нього прибула депутація 220 селян, щоб як батькови свому пожалувати ся і шукати опіки, не мав для нього ні слова, та сказав їй устами одного з своїх фаґасів „adieu“. І тоді відлито сю кулю, що повалила Потоцького.

Так саме і тепер буде. Впали хлопи трупами, руські посли сейчас внесли в Відни інтерпеляцію, міністри вислухають, жандарми дістануть надгороду і все буде добре.

І так буде аж доти, доки народ не возьме керми сам у свої руки і з Габсбурґами не зробить сього, що свого часу народ французький зробив з Бурбонами!... Бо так радити державою, як „радить“ здитинвілий старик з віденського бурґу потрафить хиба і перший лїпший дурак...

Проєкти під розвагу делеґатам X-ї гол. конвенції.

7.

І. Коли відділи Р. Н. С. замінено на Товариства та Браства, уважано за відповідне, щоб також і печатки місцевих Брагств рівнож були змінені. Кожде Брагство повинно уживати одної печатки, зробленої в той спосіб, щоб на ній була написана назва Товариства і число відділу. Зміною печаток повинен занятись Головний Уряд на кошт місцевих Товариств.

Подаю то тому, бо дотеперішні печатки відділів Союза не надають ся для місцевих товариств.

II. Щоб в кождім відділї був затверджений Головним Урядом платний місцевий аґент і колектор. Занятем такого аґента було-б ходити поміж наших Русинів, та орґанізувати нових членів, а від старих збирати місячні вкладки.

Платню такому колекторови можнаб дати 10 чи 15 центів від долара, а від кождого ним з'орґанізованого члена $1.00. без ріжниці, чи вступивший член платить вступне чи ні.

Кождий такий аґент мав би зложити відповідну кавцію в головній касі Р. Н Союза, а рівнож і в місцевій. Такі аґенти в відїлах е конечно потрібні, позаяк наші люди не дуже радо ходять на мітинґи, а новий член, хоч часом і хотівби вступити, то знов не знае де..? Вправді Союз мае свій орґан „Свободу“, але его читає той, хто уже належить до Союза, а наші люди незнаючи де удатись, дають ся визискувати всілякого рода аґентам, жидкам, котрі ходять по домах та ошукують наших людей, записуючи їх до Американьских Сусайд, з котрих наш чоловік мало може користати в разї нещастя, бо незнае їх статутів.

III). Що до приймання нових членів поверх 40 літ, уважаю се за некористне. Хиба, еслиб вступало ціле товариство, а між ними знаходилось пару таких, однак на всякий случай не старших над 45 літ, — в такім разї повинно ся їх приняти.

IV). Щоб Головний Уряд Р. Н. Союза всї запомоги посмертні, чи в разї каліцтва виплачував сейчас по отриманю певної відомости від місцевого відділу.

Над сими точками прошу п. п. Делеґатів трохи подумати, вони-б повинні війти в жите. Здоровлю всїх членів Союза

Іван Кречковский.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ ЗА ЧЛЕНА!

Віче в справі Січиньского.

Убив Січиньский Потоцкого. Увільнив весь робучий народ Галичини від тирана. І внайтемнійшім кутку землї ся вістка загреміла. І днесь весь робучий народ, котрий стогне під Потоцкими чи то на рідній земли, чи то у нашій заморскій країні, повинен причинитись до того, щоби М. Січиньского, котрого чекае запевно смерть увільнити. Сю важну справу зрозуміли робітники Брендону в Манїтобі (Канада.)

З тої причини читальня ім. Драгоманова скликала на день 24 мая перше українське віче в сїй місцевости. О 7 год. вечером наповнилась простора галя робітниками. Не лиш Українці зійшли ся, але і Поляки, Німці Росияни та і Анґликів не бракло. Віче отворив короткою промовою тов. Т. Д. Ферлей, почім вибрано предсїдателем віча Т. Д. Ферлея, а на секретара покликано тов. Я. Кунинського. На завізваня предсїдателя его зголосилось 12 робітників до слова.

Перший забрав слово тов. З. Бачиньский, котрий в довгій, а річевій бесїді представив положене робучого народа в Галичині і се народа так українського як і польского; говорив, що на сьвіті е дві касти людий: се робітники і пани-капіталісти. Перші удержують цїлий сьвіт на своїх плечах, а другі тимчасом розкошують і утискають перших. Так і Потоцкий, капіталїст, до того простий злочинець, бо пр. тяжко скривдив і обікрав вдову свого робітника. Січиньский увільнив народ робучий від ката (гучні оплески) Потоцкий поляг трупом за ті кривди, що его прадїди робили на робучім народі. І за се мае суд судити М. Січиньского, коли перед тим сей суд не судив ні Потоцкого, ні Пінїньского, ні Баденього за такі самі трупи (лиш трупи робітничі,) котрі лягли при ріжних страйках та при виборах. І мають судити ті, що самі повинні і мають бути суджені, котрі бачать скалку в чужім оці, а небачать поліна в своїм.

Коли той сам суд міг увільнити геройку Добродзіцку. котра бомбою убила в Варшаві російского тирана, то той сам суд мусить увільнити і М. Січиньского. А ми робітники мусимо постояти за тим і наш голос певно відобе ся луною там, де треба. Бесїду тов. Бачиньского принято гучними оплесками.

По сім забрав голос тов. Йосиф Будиньский (по польски) і попирае в повні бесїду тов. Бачиньского.

Єго бесїду перебивано гучними оплесками. По сїм прийшов до слова тов. Йосиф Качур. Бог дав на синайскій горі Х. заповідей, між иньшими е заповідь „не убий“ „не кради“. А мимо того пани убивають і обкрадають народ а їм за се нич не стае ся — бо звичайно пани сего міра, мають за собою земського пана а Небесного не боять ся, лиш робітників за провину против сих заповідий карають. Коли Січиньский убив Потоцкого, то лиш за попередні кривди, які той робив робучому народови. Певно, що панам а самому цїсареви жаль за Потоцким. В інтересній та гумористичній бесїді перейшов він історію від часу паньщини, опісля перейшов на роботу шляхоцку та москальофільску. Гучні оплески і сьміхи перерывали бесїдникови раз у раз бесїду.

За п. Качуром забрав голос тов. Іван Фрайд (по росийски.)

Він почав, що тут зібрались робітники, щоби своїм голосом запротестувати проти кари смерти для Січиньского. Однак не мож забути на се, що Потоцкий і уся шляхта довгі літа приготовляла своїми параґрафами для робітників лиш шибениці, і певно, що такі Потоцкі е вже і в Канадї і в Сполучених Державах. Яко факт нехай посьвідчить се, що нас капіталісти спроваджують сюда, а опісля кажуть і місяцами не робити, та гинути з голоду. Коли народ се пізнасть і пічне рухатись і опоминатись за свої права, то нам і тут покажуть шибеницю, як се дїесь в краю. Вносить, щоби орґанізуватись а певно не стане на сьвіті Потоцких. (Оплески).

По сім забрав голос тов. Петро Сеньків. Кількомінутова бесїда сего тов. зворушила до глубини кождого присутного. Слези в очах, бо і він сам говорив з жалем та з великою любовию до свого народа блестїли у кождого. Трийцять міліоновий народ розкинений по цїлім сьвіті і зносить нагайку чужих наставників та посіпаків з телячою терпеливостию. Наша кров лье ся ріками і за що? Чи не мали ми стоїх хат, своїх пишних, вишневих садків? Ох, Украіна!.. Чи не могли ми жити разом в своїй хаті. Недоля розігнала нас як вітер сухе листе по сьвіту. І знайшов ся местник, а не убійник, М. Січиньский, котрий пімстив відвічні кривди люду. Бесїду принято, горячими оплесками.

По нім забрав слово роджений в Канаді Украінець вихований на чужині, В. Берханюк. Він каже, що небачив еще нїколи на сїй земли українського віча і коли ми підемо сею дорогою, що нині, з тим духом будемо дальше поступати на перед, то певно, що в Канаді скоро не стане подібних Потоцкому. Перестерігае людий, щоби недали ся водити вибор-

чим агентам за віс, та щоби перестали за пиво і цигара голосувати, а се приіпровадить до нашого житя, до нашої долі. Непоправно, але з серця говорив перший раз по українськи та на українськім вічу.

По нім забрав голос Йосиф Ярошиньский (Німець). Годить ся в повні з попередними бесідниками і вказує, що не лиш український народ, але і инші народи терплять утиск від австрийської шляхти. Бесідник так різко говорив, що мороз переходив поза плечі. Могучим голосом кінчить: „Товариші робітники! Сильним голосом крикнім як один: увільнити чоловіка, котрий молоде житє повіс в жертву за робучий народ!" Тов. Д. Бандзур попирає бесіду попередників, — переходить на галицке шкільництво та на борбу університетську. Все зле в Галичині ділось і діесь з причини шляхти, якої начальника, польського „короля" не мож було вблагати о справедливість для нашого народа і аж М. Січиньский упросив его, однак не слізми, лиш тим, що загнав его в сиру могилу. Коли і ся просьба не ублагає серць шляхоцких, то повстане серед народа більше Січиньских. (Буря плесків). По нім говорив Петро Будиньский (по польски) „Складаю подяку гр. Потоцкому за се, що обороняв шляхту та сильних міра сего, а утискав робучий народ. Его утиск збудив зі сну робучий народ і нині ніхто не повстримає филь народного гніву. За Січиньским підуть инші і тоді настане спокій, коли в Галичині, від границі до границі не стане ні одного шляхтича. Свою бесіду закінчив „Niech żyje M. Siczyński!..."

Тов. Павел Білявский говорив, що нехоче судити Потоцкого бо він сам себе осудив, коли в смертній хвили заслав телеґраму до цісаря з заявою, що він був вірним слугою цісаря. По сім візвав людий, щоби сей вечір був початком тревалої орґанізації всего робітництва в Канаді (оплески).

Тов. Іван Гавірко в короткій бесіді ганить безличне поступоване московских запроданців. Представив нечестне поступоване митрополита Шептицкого, в справі М. Січиньского. На закінчене забрав голос тов. Т. Д. Ферлей. Зібрав вміст всіх бесід, та вияснив відношене робітників та капіталістів. Коли робітники зрозуміють свое становище то нічим для них стануть пани та їх страхи. Представив бесідник сумні обставини в Сполучених Державах — опісля перейшов на значіне страйку, а в кінци прочитав протест, котрий ухвалено вислати до міністерства справедливости, та до клюбу социяльних послів в Відни, щоби сї протест робучого народу прочитали в парляменті. По сім відспівано робітничі та патріотичні пісні а зібрані з великим одушевленем розійшли ся. Тілько про віче. А тепер до всіх Українців замешкуючих в Сполучених Держ: скликуйте віча в кождій місцевости, та висилайте протести, так як зробили робітники міста Брендону. А річ певна, що коли наші робітничі посли дістануть сотки петиций, то рад буде примушений увільнити від кари М. Січиньского.

В кождого на думці нехай буде:

Увільнити Січиньского.

Я. Одарчин

Возлюблений царокнутославний шлях.

Хто шкоду зробив в хаті? На се завше відповідають: невістка, а коли нема невістки, то кажуть, що—кіт. Бо все треба на когось скласти вину. Така завше і політика росийского уряду.

Довгий час, кілька сот років, весь живучий в Росії-матушці народ терпів і зносив всілякі кривди від росийского уряду. Гнобителі мали нарід нізавіщо. Худоба у них була в більшій шанобі віж „православний" нарід. Коли российські „короновані й намазані" назбирали навколо себе досить мордерців (таких як й самі), і назвали їх перше боярами, а опісля — дворянами, той час вони почули за собою силу й почали „ґаздувати" на росийській землї по своему. А ґаздували вони досить „добре!" Перше всього вони пороздавали своїм „компанїстам" всї землї і лїси, а за землею і нарід віддали в кріпацтво. Сьогочасні люди й представити собі не можуть того, як то тажко нашим дідам та прадідам жило ся в кріпацтві. у царских посіпак. З кріпаками поводились гірше ніж з скотиною. Кріпака можна було вбити й за нього не було жадної відвічальности, позаяк рядили всїм сїж самі, царскі посіпаки. Тепер на базар гонять на продаж худобу, а тоді, за кріпацтва, разом з худобою ґнали на продаж й нарід— кріпаків, привязаних до возів, а на возах пищали разом з поросятами й маленькі діти. Про се досить ясно сказано в об'явці в часописи „Московскія Вѣдомости" з 1790 року. Там суть такі оголошеня: „Продаеть ся кухар, на 17 році, зросту 2 аршини і 2 з половиною вершки, ціна 600 рублїв. Бачити мого можна в будинку де Спасська аптика, у Т. Алексева". — „У пані продаеть ся собачка під назвиском „Аранка" і дві дївки, здатні до всякої праці". — „В 13 части 4 кварталу (блак) під N. 354 продаеть ся родина людий: хлоп 26, жінка його 22 років; син у них 2 роки, та дївка 17 років; в тім же будинку продаеть ся сама найлїпша французька горівка по 9 рублїв за відро"... — „Продаеть ся анґлицька коняка і дві дївки в Леонтеївськім перевулку у пані Наришкіной. Тут же продаеть ся анґлицька корова". — От як поводились з нашими предками „короновані" кати зі своєю ватагою! З того часу пройшло трохи більше віж 100 років, а ми тепер на силу можемо представити собі, що се так було справді.

Сила велика народа пропала в тій тяжкій, кріпацькій невслї. Самими лютими й кровожадними катами (царями) були Іван Грозний, Петро Великий та Катерина Велика. Іван Грозний за свого „катованя" завів „опричників" (розбійників) йому прихильних і з ними силу несчислену вигубив народа. Про него навіть урядова рос. історія ґаспадіна Карамзина пише, як про великого мордерцю. Архи-кат Петро „Великий" силу народу московського позбавив житя, а ще більше нашого українського народа при будуванню Петербурга. Катерина „Велика" (всемірна проститутка) решту вже народа заморлувала й пороздавала в кріпацтво своїм полюбовникам, якими вона щоденно перекидала мов циган кіньми. Сила була повстань (Пугачевський бунт, Стеньки Разина й богато иньш.) супроти мордерців. Але позаяк нарід був занадто темний, неосьвічений — то завше в тих повстаннях накладав власним житем. Кат Олександер II (дїд сучасного ката) побачивши, що довго кріпацтво не може панувати, позаяк його ніде вже, крім Россії, не було, та й нарід що раз то частійше робив повстання — „Божою Милостию" — як він казав — дарував народови „волю". (19 Февраля 1861 року). На сю „волю" мала головний вплив кримська війна з Турками, Анґликами та Французами (1855 р.) так само, як Япаньска війна на сучасний визвольний рух народа в Россії. Землї було дано народови зовсїм мало, аби з голоду на перших порах не померли, та й за неї дерли з народа шкіру на протязї 45 років. Решту вся земля позістала за мордерцями й по сей час. Сей кат замісто кріпацтва побудував по всїй Россії величезні вязниці на славу всїй Романовській компанії й понаставляв скрізь урядовців з нагаями та баґнетами.... От тобі й „воля".

За се його нарід позбавив житя! Попівство российске, як тепер так й тоді було за одно з урядом мордерців супроти народа покривдженого й з амвона в церквах благословляло і санкціонувало всї урядові здирства. Після сеї „волї" почали заводитись школи й попи почали на ново сїяти межи народом темряву, яку найлїпше уже сїяли з Победоносцевим, „совою полунічною" зі „сьвятого" урядового синоду. Народ збільшав ся, землї що рік у нього ставало меньше, а за податки „помазані" кати дерли на рік по десять шкір з народа; осьвіти жадної в Россії не давали народу й не дають, бо в темній воді лїпше риба ловить ся... Замість шкіл сучасний кат Микола в кождім селї побудував свої власні коршми й... торгує горівкою, а відтак і гроші рахує з своїми двома „царицями" та несчисленоюріднею й плодить безвинно вилупків на шию росcийського громадяньства. От нахаба!..

Нарід терпів, терпів сї „короновані" здирства, та й „годі" сказав. В 1905 році, після злощасної, цїлком не потрібної народу япаньской війни, де сила народа наклало житем — вибухнуло величезне народне повстане супроти грабіжницького безбожного уряду Миколи Романова. Катови з його ватагою се не подобалось, що голодний теж хоче їсти, і... він, сей „коронований" залив народною кров'ю всю Россію. А щоби виправдати перед сьвітом свої кріваві вчинки, т. е. „операції", й кріваві орґії над обдертим народом, кат почав збирати навколо себе відпадки, шумовине людства,—чорну сотню. Сїй чорній сотні він приказав скрізь розпускати брехню, що се не нарід робить повстаня, а жиди (?!) Тепер, коли росийский голодний нарід домагаеть ся для себе землї, яку у нього украли, пограбували „помазані" з ватагою мордерців — то на се Микола з чорною сотнею кричитъ: Земля народу непотрібна— се жиди счинають бунт супроти нашої Величности". Коли нарід домагає ся зменшеня тяжких податків, за які уже остатню сорочку з нього здерли і кров виссали — теж він каже, що се жиди вносять баламут межи народ. Коли нарід домагаеть ся задля себе справжної осьвіти і взагалї кращої долї — теж і тут „коронований" з Ко. каже, що се жиди бунтують. Навіть коли була зібрана перша та друга Дума, й нарід, прості селяни, сказав свою волю, волю всього росийського народа, — то й після сього кат зі своїми мордерцями несамовито кричить, що се жиди. При чім тут жиди, коли по всїй Россії нарід страждає від царського опікуньства та здирства й поміра з голоду?!

Зваливши всю „вину" повстань на жидів, наш „помазаний" Микола давай робити погроми жидам, а відтак за одно й розстрілювати бідний, голодний та обдертий ним християнський народ. Коли тобі, кате народний, жиди залили за шкуру сала, то ти з фактами в руках і йди до жидів й катуй їх, як забажаеть ся твоїй „Величности". Але навіщо чіпать народ християньский, навіщо його вішати та розстрілювати щоденно сотнями та тисячами?! Сими днями американьска часопись N. Y. „Джорнал" повідомляє, що в Екатеринославі військовий суд засудив повісити 20 селян, зовсїм неосьвічених за суперечки з маґнатами з за землї. Що се може знов жиди?! — Нї, се голодних селян вішають, у яких уже нема чого пограбувати більше!.... Б як сї бідні селяни будуть жити, то може ще й їсти попросять. Се цїлком по росийськи! (Конець буде).

Грицько Чалий.

Подаю до загальної відомости інтересованих, що моя теперішна адреса єсть:
Rev. Alex Pelensky Ramey, Pa.

ВАЖНЕ!

Церков гр. кат. сьв. о. Николая в Форд Сіті Па. має з нов свого сталого сьвященника Просить ся всїх Братів наших з околичних плейсів звертати ся в всїх духовних потребах на адресу:
Rev. Alexander Pawlak
Fort City Pa, Box 2.

Виказ членів Р. Н. С. за місяць Май 1908 р.

Відділ	На цїле посмерт.	На пол. посмерт.	Діти	Відділ	На цїле посмерт.	На пол. посмерт.	Діти
1	291	9	43	90	17	1	2
2	60	—	2	91	46	15	—
3	222	6	29	92	100	50	—
4	89	4	21	93	18	—	—
5	75	—	9	94	34	14	—
6	103	—	3	95	46	6	—
7	147	3	32	96	59	24	10
8	41	1	32	97	10	1	2
9	61	—	25	98	26	3	10
10	81	4	34	99	61	17	4
11	29	—	6	100	17	6	—
12	70	2	10	101	—	10	—
13	32	1	5	102	87	4	2
14	77	21	20	103	22	1	—
15	35	—	—	104	122	3	27
16	206	2	18	105	13	6	2
17	21	—	—	106	38	21	2
18	29	—	13	107	40	8	12
19	69	8	39	108	44	19	5
20	64	3	13	109	31	1	2
21	16	—	4	110	26	—	—
22	9	—	—	111	11	10	—
23	41	—	7	112	9	8	3
24	19	1	2	113	30	—	—
25	51	3	4	114	57	—	—
26	38	—	2	115	32	—	—
27	51	7	28	116	15	3	1
28	122	26	12	117	19	2	1
29	28	1	17	118	6	6	—
30	85	8	17	119	29	—	—
31	40	—	-	120	47	—	10
32	54	—	6	121	155	1	93
33	201	7	100	122	39	3	—
34	16	—	—	123	136	15	1
35	37	—	5	124	14	15	—
36	41	—	19	125	—	16	—
37	56	1	20	126	32	—	2
38	80	3	11	127	14	—	1
39	49	11	4	128	15	-	6
40	132	5	14	129	46	—	12
41	41	5	—	130	17	7	2
42	62	7	46	131	8	—	1
43	32	—	9	132	30	2	15
44	9	1	—	133	10	4	1
45	32	8	6	134	39	—	—
46	171	1	50	135	77	—	—
47	55	1	7	136	24	2	5
48	115	11	9	137	10	—	—
49	18	—	—	138	14	7	—
50	16	1	—	139	24	—	—
51	33	1	—	140	39	—	7
52	46	6	-	141	14	2	—
53	223	23	63	142	8	18	—
54	10	4	1	143	42	—	—
55	88	4	11	144	14	18	13
56	46	1	5	145	23	—	—
57	22	—	—	146	22	—	—
58	122	6	39	147	24	—	7
59	29	5	7	148	30	2	—
60	1	10	6	149	12	—	—
61	76	—	2	150	17	—	—
62	71	1	16	151	—	16	—
63	75	—	8	152	40	—	—
64	6	—	—	153	18	4	—
65	58	3	10	154	33	—	—
66	34	7	3	155	12	17	—
67	151	1	12	156	6	—	2
68	18	1	8	157	26	1	3
69	28	4	2	158	23	1	—
70	38	48	10	159	18	10	—
71	25	—	2	160	16	6	—
72	55	—	28	161	24	—	—
73	8	2	2	162	10	11	—
74	20	—	—	163	19	—	—
75	29	—	1	164	13	5	—
76	18	8	1	165	19	3	—
77	25	1	—	166	45	—	—
78	168	1	8	167	21	2	—
79	25	1	—	168	13	4	—
80	63	1	--	169	26	1	1
81	22	—	16	170	13	13	—
82	122	—	14	171	3	7	—
83	6	8	6	172	14	—	2
84	52	—	—	173	16	6	—
85	153	1	12	174	23	—	—
86	54	—	—	175	17	1	—
87	17	1	9	176	14	—	—
88	8	5	3	177	7	—	—
89	17	—	—	178	10	11	—
				179	14	3	—
				Разом	8.155	799	333

Всїх членів в „Союзі" було при кінци Мая 1908 року 10.287.

Т. Лабовский,
гол. рекорд. секретар.

Даю до відома інтересованим, що моя адреса є така:
Rev. P. Poniatyszyn,
324 Washington Ave.
Elizabeth, N. J.

СОЮЗ СЕ ЄСТЬ ОДИНОКА РУСКА ОРҐАНІЗАЦІЯ!

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар, 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсїдатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсїдатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Монїть, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
І. Л. Левицкий, Shenandoah, Pa.
Осип Отеткевич, Shamokin, Pa.
С. Калакука,
91 S. Washington Ave. Scranton, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руска народна організація в Америцї.

Принимає членів від 1 року до 40 лїт житя.

Вступне після лїт.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разї смерти члена кляси „А“ (цїле посмертне) $1000.00,
В разї смерти члена кляси „Б“ половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А“ 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б“ 200.00 дол.
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00,
В разї утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпиталї божевільних, Союз платить що року родинї $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарів Р. Н. Союза

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money order ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“

Посмертні вісти.

Ковач Василь Марків член Р. Н. Союза від. 6 Brownsville, Pa. зістав забитий в майнах при експльозиї 19. Дец. 1907 року. Тїло его до днесь невідналено і смерть его оголошуєсь на підставі заприсяжених зізнань.

Голда Андрей член Р. Н. Союза від. 85 Hazleton, Pa. помер 31 марця б. р. Небіщик походив з Галичини села Сьвяткова пов. Ясло.

Вовк Федор член Р. Н. Союза від. 48 McKeesport, Pa. помер 19. мая б. р. Небіщик походив з Галичини села Онківцї пов. Лїско.

Кубяковский Евстахій член Р. Н. Союза від. 108 New York, N. Y. помер 22 мая б. р. Небіщик походив з Галичини села Колодївцї пов. Скалат.

Калапір Марія жена Івана члена Р. Н. Союза від. 16. Lansford, Pa. померла 5 мая б. р.

Вічная память!

Ч. 517 КВІТ 200.00

на двіста долярів, котрі п. Никола Карпіньский отримав яко надзвичайну запомогу за утрату зору ока з Головної Каси Руского Народного Союза в Америцї.
Oxford Furnace, N. J. 18 Мая 1908.

Николай Карпіньский,

Сьвідки:
Іван Брицкий,
Михайло Дахович.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америцї. Віддїл (число) 174.

Ч. 562 КВІТ 15.00

на пятнайцять долярів, котрі п. Яків Дутканич отримав яко посмертну запомогу по спні Михалї з Головної Каси Руского Народного Союза в Америцї.

30. Мая 1908.

Яків Дутканич,

Сьвідки:
Филип Студент,
Іван Войціх.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америцї від. 10.

Филип Бодонь, пред.,
Петро Ромцьо, секр.

Ч. 566 КВІТ 336.00

на триста трийцять шість долярів, котрі п. Гаврило Дзядик опікун і 3 пр. спр. часть отримав яко посмертну запомогу по Спиридонї Віржнявский з Головної Каси Руского Народного Союза в Америцї

18 Мая 1908.

Гавриїл Дзядик,

Сьвідки:
Алексій Горбаль,
Теодор Цїркот.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америцї.

Филип Бодонь, пред.
Петро Ромцьо, секр.

Рух
віддїлах Р. Н. Союза.

MONESSEN, PA. брацтво сьв. І. Крест. від 62 подає до відомости всїм Русинам тутешним і в околици, що Бр. принимає нових членів в місяци Юнїю і Юлїю до Брацтва без вступного, а до Союза після Статутів

Мітинґи відбувають ся в кожду 2-гу недїлю по 1-шім в Церковній Гали точно о 2-ій годинї пополудни.

Василь Сивик секр.

PITTSBURG, PA. бр. сьв. О. Николая від. 53 подає до відомости, що в місяцю Юнїю принимає нових членів без вступного. Адреса нового секретара звучить: Jul. Bereznickyj, 725 Carson Str. S. S. Pittsburg. Pa.

Ю. Бережніцкий скр.

WILKES BARRE, PA. бр. сьв. О. Ник. від. 99 повідомляє всїх членів, що в місяцю червню, в першу недїлю по 15 ім відбуде ся квартальний мітинґ. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари.

М. Годовань секр.

КЕНОНСБУРҐ, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 84 подає всїм членам до відомости, що піврічний мітинґ відбуде ся 14 юнія с. р., на котрім уряд братства буде здавав справоздане. Неявивший ся член заплатить 25 ц. кари.

Просимо Петра Янковского, щоби дав о собі знати.

Іван Федан прд.

LEINSERING, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 59 повідомляє всїх членів, щоби явили ся на піврічний мітинґ дня 21-го юнія 1908. Котрий член не появить ся, буде караний після статутів.

Іван Фариняк, секр.

НЮ КЕНСИНҐТОН, ПА. Бр. сьв. Володимира від. 158 подає до відомости всїм членам, що піврічний мітинґ відбуде ся 14 юнія с. р. На сей мітинґ має явитись кождий член без виїмку. Неявивший ся член заплатить кару ухвалену на мітинґу.

Петро Кузьмиха, секр.

JAMAICA, N. Y. Бр. сьв. Юрія від. 160 подає до відомости всїм членам, що кождий має ся явати на річнім мітинґу дня 13 червня 1908 р. і свої довги заплатити. Котрий з членів не явить ся, буде засуспендований з Союза. Взиває ся членів місцевих і позамісцевих точно явити ся, в противнім розї будуть карані по 50 цнт, урядники по 1 дол.

Я. Притика, прдс.
М. Бережаньский, скр.

BROWNSVILLE, PA. Бр. сьв. П. і П. від. 6 подає всїм членам до відомости, що піврічний мітинґ відбуде ся 28 юнія с. р. Справоздане касове. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари.

Михаїл Бенца, скр.

ST. LOUIS, MO. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 14 подає до відомости всїм членам, що 14 юнія с. р. відбуде ся посьвячене застави Братскої (на Сошествіє сьв. Духа). Мають явити ся всї члени не виключаючи тих, котрі мешкають на плейзах. Всї мають бути в Братских відзнаках зійти ся до церковної галї о пів до 10-ої рано. Кара для неприсутного 50 цнт.

Михаїл Риджик, пред.,
Стефан Макара, секр.

ST. LOUIS, MO. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 14 подає до відомости всїм членам, що квартальний мітинґ відбуде ся 21. Юнія с. р. в церковній гали. Початок о 1-ій годинї по полудни. Неявивший ся член заплатить 25 цнт. кари.

Михаїл Риджик, пред,
Стефан Макара, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуєм в "Свободї" по цїнї одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

ПЕРШИЙ РУСКИЙ БАЛЬ

устроює тов. „Січ“ від. 155 Р. Н. С. в Perth Amboy, N. J. дня 18 юнія с. р. в Pulaski Park 730 State Str. в гали Нікодема. Початок о 7-ій год. вечером. На сей баль усїх Русинів з міста і околиці запрошує

Комітет.

БАЛЬ

Братство сьв. Володимира устроює в Ню Йорку, дня 13 червня с. р. в Лїберти Гал, ч. 255—263 Е. Гавстон ул. вечерок, в пятьлїтну річницю свого основаня. Вступ від особи 15 цнт. Початок о 7.30 вечером.

На сей вечерок запрашає ся всї Брацтва і Товариства, Русинів Русинок з Ню Йорку і околиці. Музика знаменита. Поручає ся КОМІТЕТ. 22 24

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює Бр. сьт. Йоана Хрестителя, від. 76 в Нюарк, Н. Дж. на дохід Братства. Баль відбуде ся на 25 Юнія 1908. в четвер на гали в Плїкайтиса 103 Jackson Str. Початок о 5-ій годинї по полудни.

Запрашаємо всїх Русинів і Русинок місцевих і з околиці. Вступ 25 цнт. За добру забаву ручить
24 25 КОМІТЕТ.

ПЕРШИЙ РУСКИЙ БАЛЬ

устроює бр. сьв. Володимира від. 158 Р. Н. Союза в Ню Кенсинґтон Па. на дохід Братства Баль відбуде ся на 13 юнія в суботу в Opera House. Початок о 4-ій год. по полудни.

Запрашаємо всїх Русинів і Русинок місцевих і з околиці. Вступ 50 цнт. для мущин, женщинам вступ вільний.

За добру забаву ручить
Комітет.

ПРОҐРАМА

дитячого концерту з представленем театральним:

СЬВ. НИКОЛАЙ НА РУСИ

в гр. кат. парохиї з Шенандоа, Па дня 3 і 5-го Юлїя 1908 р.

1. Вступне слово......... о. Левицкий
2. Сей день, псалом Бортнянського. Хор мішаний
3. Рідне руске слово (декл.) Мих. Ярова
4. Родимий краю (дует) Мих. Ярома і Анна Шубяк
5. Русин же я Русин......Теодор Цупяк
6. Щасть нам Боже........Хор мішаний
7. Зазулевька (декл.)......Анна Шубяк
8. Сьв. Николай на Руси
9. До труда (декл.) ......Мария Сенко
10. Чого нам треба.............А. Моров
11. Щевай пітвко (декл.)...Гр. Демчко
12. Многолїтствіє........ Хор мішаний

Початок о годинї 7 і пів вечером в гали церковній. 24-25

ДЕ Є

Петро Шимчишак? Походить з Андріївки польской Галичина. Вже 7 лїт в Америці. Десь жив коло Пітсбурґ, Па. Глядає его жена, Зузанна Шимчишак. Хто би о нім знав, най буде ласкав донести на адрес:

Zuzanna Schimchishak
2656 E. 40 Str.
Cleveland, Ohio. 2

ДЕ Є

Петро Блажиєвский, походить з Росиї села Чехолів, ґубернія Волиньска. Перебував в Поцвілл, Па. Єго родичі прислали єму гроші в сумі 72 долярів з краю. Хтоб знав о нїм або він сам, най зголосить ся на адресу:

John Promowicz 24-24
830 Centre Str. Pottsville, Pa.

ПОШУКУЄ

дяко-учительске становиско, учений, з добрим і шумним голосом дяко-учитель. Гдеби потрібно порядного дяко-учителя, прошу писати на адрес:

Antony Simko
B. 10 W. Sveeth Granville, N. Y.

ШУКАЮТЬ РОБОТУ!

Двох братів машиністів на більших фармах. Могуть провадити і реставрувати молотільнї, парові машини, кіратові жниварки, вязалки, як також уміють провадити кузню.

Зголошеня приймаємо до 15 Юлїя б. р. під адресою

D. H. Box 234
Hochelaga, Que. Can.

ІСПИТОВАНИИ ДЯК

пошукує посади. Викаже ся добрими сьвідоцтвами.

John Huculak
20 Amherst Str.
Manchester, N. H. 23-25

Представлене „Страйк“
в McKees Rocks, Pa.

Дня 31-го мая відбулось театральне представлене „Страйк“, урядженe заходом читальнї „Просьвіти“. Знамените відогране сеї штуки треба завдячити добірним аматорским силам.

О год. 7½ галя була вже битком повна. Аж ось являєсь скрипкар і наш дяко учитель при пянї, і задзвеніла руська думка. Чарівні тони руської думки лились, розливались по галї і лив ся звук за звуком, акорд за акордом і колисав душу у мріях — золотих мріях.

І нарід, наче зачарований глядів непорушно і мрів про щасте — красшу будучність. Нараз даєсь чути звінок, музика втихає, завіса підносить ся і видимо „пана вокомана“ (п. А. Гальчак) як розмовляє з реєнтим (п. Н. Путас). Приходить до них „жид Мордко“ (п. І. Скула), котрий викликав своїми рухами та мовою сьміхи та оплески цїлої публики. Гарно свої ролї віддали „Жандарм“ (п. Й. Рейда), „Академик“ (п. Т. Рідош), правдивого піяка Івана показав п. Й. Фал. Похвально віддали свої ролї „Матій“ (п. А. Сушиньский), „Никола“ (п. Е. Бодак), „Василь“ (п. А. Готелив), Школярі, „Василиха (п-а А. Евусяк), „Настя“ (п-а М. Каня), „Маруся“ (п-а Д. Дошна).

Межи актами музика грала, як також сьпівав хор з Пітсбурґа під управою п. І. Костюка. Під конець представленя відсьпівано кілька народних пісень, а в слїд за тим загреміла із двіста здорових грудей наша воскресна пісня: „Ще не вмерла Україна“. І несли ся звуки нашого гимну далеко на чужій земли неначе скарга недолї і страдань народу, але і яко заповідь кращої долї — будучности.

Охрим Богун.

Сьміх і сльози

або

„Вавилонське стовпотворение"

в Скрентон, Па.

Се було 23 мая, в суботу. День удав ся теплий, ясний і легенький вітрець повівав... Ріжномаїтний нарід, як і завше, суетливо бігав по вулицях Скрентона, забігаючи один перед другого Всякий кудись і вачемсь поспішаєть ся. Вся ся біганина нагадує купи ну муравлів на якій мурашки невгомонно снують ся в ріжних напрямках. Скрізь по вулицях, як звичайно буває в будний день: тільки коло „Музик галі" щось творить ся не звичайне. Тут стоїть натовп народа і од часу — до часу то входить в „галю" то виходить з неї, мов пчоли в улій. Надійшов я ближче.. Всі сї люди мали на грудях кругленькі, синенькі відзнаки, на яких є хрест з двома рівними перехрестями і мов би то американський фляг. Декотрі ще мали (а дівчата всі) на грудях завиті в кружочок дві стрічечки — жовту і чорну. Клаб так була синя стрічечка замість чорної, — то се були русини — українці, але коли біля жовтої є чорна, то се щось инньше, Жовтий та чорний цьвіт се урядова барва австрійська. Ага, то се певно австрійці зібрались на якусь нараду. Але бесідуючи межи собою ввесь сей нарід вживає українську мову. Тут я переконав ся, що се і є австрійці — русини і зупинив ся біля них. З бесіди сього народа я помітив, що сюда, в Скрентон, він приїхав з далеких сторін: з N. Y., з Фіпадельфії і иньших місцевостий. Але чого вони зібрались сюди? Хто їх сюди назгонив?

Коли се з „галі" виходить якийсь один," в чорними вусиками й окулярами на носі, зростом невеличкий, й починає роздавати народови якійсь папери о двох сторінках. Дістав я й мені один такий папірець. Як я опісля звідав ся, то сей один є „побожний" Василь Фекула, касієр „Бойового фонду, нарожденної, але ще не охрещеної „руссскої" ради в Америці, всїляких здирств кавалер і проч.." (Він вказує за гроші й дорогу до неба) Заглядаю в той папірець і читаю: „Въ честь великого церковно-народного вѣча въ Скрентонѣ отбытого дня 23 мая 1908 року". Ага, ось що! Та й питаю у чоловіка, який біля мене стояв — „коли-ж воно одбулось те ганебне „вѣче", чи в ночи, чи досьвідком, чи ранком?" Він одповів мені, що се „вѣче" ще буде сьогодня. Читаю дальше: „Народе русссскій — ты собрался на вѣче днесь, на правий судъ; щобъ межи нами не пишал ся ни юдинъ блудъ... Народе русссскій — въ сотны роды, нехай красить тя Божий май, лучемъ любови, мира, сгоди — сьвятую Русь (чому не Рассею?) во вѣкъ вѣнчай!" Що се за кумедія — думаю собі — „русское вѣче", відозва до руссскаво народа", в якій так таки чорним по білому й написано — „народе русссскій — ти собрался на вѣче днесь".. а тут я не бачу ні одного „русского", та всї бесідують по українському межи собою. Правда, тут чулась бесїда і по словацки, але Москаля ні одного не чути було, а „русссскіє" то не русини, а москалі, се знає кожда дитина в Росії.

Ну, думаю, побачу що це буде за проява „юдиного духа, та юдиного блуда" -. Лишив ся.

Уже коло 2-ої години, а ще нічого не починаєть ся. Межи народом далось чути з приводу сього незадоволення, але йому доводили до відомости, що де кого ждуть ще на „вѣче". Так о другій годині народ посунув до „галі".. Посідали. Щоби не ввійшов який непрошений гість, то на дверах стояло 2 чоловіки, які й не допускали в „галю" підозрених лиць.

На сцені з'явив ся хор півчих з чорними та жовтими стрічками, а попеpeд хору втелющилась дуже товста постать Івана Шміта, який по тиху почав читати з яких місцевостий мають бути делеґати. Не мож було всього вчути, що він собі під ніс плів.

Початок комедії.

Хор півчих під орудою ґаспадіна Павлуся просьпівав „Христос Воскрес". Після сього з'явив ся Роман Сурмач т. е. ґаспадін Луцик і скричавши „Христос Воскрес" почав вславляти тих, що скликали це „вѣче", а межи ними й свою персону. Сказав, що тепер всі переживають „важний момент", з яким уже час 1000 раз покінчити. Назвав це „вѣче" церковно-народним „конґресом", і сам почав назначати „предсідателя" зібрання, заступцю предсідателя і секретаря, як він сказав „на славу Господа Бога", та на велику славу русского народа. Він сказав: „за предсідателя най буде ґаспадін Іван Шміт" (та нап і буде, де хто скривав). — „Заступцею предсідателя най буде ґаспадін Шепеляк" (най буде). „За секретаря — ґаспадін Іван Борух".. Більшість народа мовчала і дивилась на сю комедію, а ті, що на сцені, ті обранці Луцикові — від щирого серця, в телячім восторзі, заляпали руками від задоволення. Де хто з народа теж ляпнув раз-два. Я бачучи що так все добре, без ніяких голосовань не гайно — без ніякої наради, але чисто по русссскому „по сему быть!" виходить — теж ляпнув долонями аж 5 разів. Що-ж, все їде мов по маслі! Після сего „операції" Луцик ховаєть ся за куліси. Хор півчих сьпіває „за Русь" і тут історія Боруха з Луцином починала"...

Шміт плаче.

Раптом крісло затріщало сцена затрусилась, стіл захитав ся, стукає, гнеть ся, скрипить, стогне і... Сміт з'явив ся перед народом. Він почав дякувати Луцикови й тим що ляпали руками за вибір його на предсідателя. Він сказав: „Доки не пече, — чоловік на себе не дуе! Сиділи ми (певно в сальоні) 20-25 років й добре себе почували, але надіслали нам Епископа й ми мусимо боротись, щоб наше письмо не позістало без йорів та ятів — бо тоді пиши, що ми пропали Як можна у нас наше відбирати? Та нам і ж предки сього тримались... (при сім слові у нього сльоза капнула на підлогу й заляпала цигарку, яку кинув В. Фекула від той час). Боронігь брата свою юнію! От, ви тут зібрались, судіть же тверезо, з чистою совістю, та будем вимагать у Рима щоб нам заслали другого Епископа, який буде узнавати йори та яті, та „О" з дашком". — Борух з Луциком заплескали в долоні, а він бідний зовсім розплакав ся й не міг говорити. „На ріках вавилонських - тамо сїдохом і плакахом"... Певно від того він розплакав ся, що в'явив с бі що він не в своїм „готелю", а в сїй душній „галі" й нема шкляники з пивом, щоб закропити свою товсту душу. Бідний, мені аж шкода його стало і я разом з ним. та за компанією, — не знаю чого — і сам заплакав. Та воно й правда — „старе як і мале!" По тім він скричав: „Прошу ґаспадіна Луцика! — Луцик?!" Луцик озвав ся „а гев!" Сцена затрусилась, застогнала земля, стіл захитав ся заскрипів, крісло затріщало — Сміт „сїв".

Луцик псує власну горлянку.

З'являєть ся Луцик в білій вестці й з окулярами на носі, голова здоровенна на карку, більша від кега з пивом за 3½ доляри. „Слава Ісусу Христу!" — кричить він. „Ціль мого приїзду в Америку є велика борба. В Галичині я файтував ся (!?) з поляками, (аґітував за послом з „кола польского!...) а тут приходить ся зі своїм народом, який не визнає йорів та ятів, та „О" з будкою. Я сам в купі з Борухом та В. Фекулою, не маю змоги боротись супротив сього, але тут в „галі", днесь зібрав ся „ізбранний цьвіт американської Руси" і я певний, що ми злучившись до купи поборемо русинів українців і виратуємо з біди наші милі йори та яті! Чи можлива річ, щоб загинуло „О" з дашком?!.. (Шміт плеще руками, а за ним де хто й з народа, думаючи що так і треба).

В Галичині Русини не мають хліба й їдуть до Америки. Ми гірко плакали за еміґрантами. Коли ми чули, що Русини в Америці добре жиють — ми молились від радости до Ченстоховської Божої Матери і до иньших за Русинів. Ми маємо 100 церков й Русин дає останній цент на церкву і ми радувались з його побожности. Нарешті й ми. своєю персоною, поїхали до Америки. Тут ми бачили як Русини працюють під землею. Лице Русина вуґльом змальоване, кождий кус вуґля политий його кровію та сьозами. Зароблені центи він віддає на славу Господа Бога та божим сьвященикам. Надійшла вість що до Америки призначений Епископ і ми радувались в купі з Русинами, що будем мати Владику „русссокої" церкви, русссокого Епископа. Ми с бі думали, що з приїздом Владики „русссскіє" церкви піднесуть ся і діти научатимуть ся во славу Господа Бога, а „тичер" їх научить. Й буде добре, бо сьвята тут Русь водить ся! (Жаткович з Угрином плещуть). Коли Епископ приїхав, то ми побачили, що не „русскій" але руський (український) Владика. Ог ми разом з Борухом та В. Фекулою, та нашими милими ґаспадами Угрином та Жатковичом й закипіли гнївом й зібрали вас сюди. Ви „здесь", а там дома може ваших попів гонить Епископ й вони не мають змоги сказати вам і „досвідання". Епископ є пастир Христовий. Христос сказав: „Прийдіте ко мні всї труждающії і обремененії і аз упокою вас". — Чи такий Епископ Стефан Ортинський? І є слово його було: „я заїхав"... 2 - він сказав „хто не з русинами то нехай іде до дідька, до чорта" — нехай він сам іде! (Шміт сопе, а крісло тріщить, Борух з Фекулою пищать).

Епископ привіз булю від папи: геть з бульою та з папою! Буля (Ea semper) за для нас не добра. Епископ ще в Римі знав про булю, але каже що не знав і привіз її нам щоб поробити нас латинниками за місто греко-католицкого обряду, й щоб ми сьпівали замісто „Господи помилуй" — „домінус".. То що він писав ніби він про булю не знав — то він писав брехню; (бере часопись під назвою „Наука"). — В Унґварській „Науці" пишеть ся: „Епископ намовляє сьвящеників підписуватись під протестом проти булі, а сам не підпише ся. Каже що сам не знав про булю, а там жадав булі". Можна вірити Епископу Сотеру?! Жадає для себе 5 процент. (Здіймає ся в галі крик). Ми маємо свій розум. У епископа два язики: довгий та брехливий. Те послание, яке він написав, показує що він слабий на голову. Сьвященикам сказав підписати протест, а сам ні... Сьвященики підписали протест та заслали айришским біскупам, Вашинґтонському делеґату і N. Y. айришскому біскупу. У котрого Владики два язики? Я його добре знаю. Я чотири роки жив з ним під одним дахом і навіть спали на одним ліжку.. (Нарід кричить „слава!" здіймаєть ся сьміх). Луцик ні в сих, ні в тих каже: „За те не слава! Він тому, щоб бути біскупом та дістати митру — привіз булю (Ea semper) Сей Епископ ще молодий, він разом зо мною свині та телята пас (крик, сьміх...) Він учивсь мало... (Народ кричить, щоб провірити сьвідоцтво, але Луцик не звертає уваги). „Він хоче дістати мітру на голову та крест на груди. Він з радикалами за одно, радикалам плюньте в очи. Се, що я говорю, то є чиста правда!... (Народ кричить: „Носсер, Носсер!" Луцик ганьбить ся й червоніє до самих ушей). Луцик далій каже, що як Епископ буде тримати з ними — то „єсссер", а як проти них (проводирів) то „носсер!" Народ сьміеть ся з Луцика. Він щось ще плів по 5 укр. церков та про радикальські церкви, але нарід його не слухав й домагав ся, щоб було прочитано 2 телеграми, які він той час. принесли. Крісло затріщало... земля застогнала сцена затряслась... й Шміт став в обороні Луцика кажучи: „ґаспадін Луцик повинен говорити 1 годину а ви мусите слухати". Луцик далій: „Христос мав 12 апостолів, а й межи ними знайшов ся один зрадник — так і Епископ Сотер є зрадник. Він хоче побудовати независлу, українську церков (перед хвилиною казав, що латинську. Авт.) Епископ є чоловік. Церков на нього не можна записувати, бо через 20-50 літ він нас поробить римо-католиками. Ікони і престоли будуть теж римо католицкі (тепер вже знова не незалежні а римо-кат. Авт.) Воля народа повинна бути така: нехай церкви позістануть за народом. Не буде Епископ Ортинський — другий буде. Як що запишуть на нього церкви, то він попродасть та й поїде... (Народ сьміеть ся). Спитайте дитини, хто ми були? Вона скаже — Русини. Епископ в своїм листі каже: „хто називає себе русином — той є хрунь, зрадник". (Се вже Луцик бреше, він сам зрадник! Авт.) Він стоїть за українців!... Пастир добрий кидае 59 овець (чому не 99), а йде шукати одної заблудшої, а Епископ чи так робить? Він хоче у нас видрати те, за що у наших предків серце виривали, защо забивали Русинів... Добрих сьвящеників, котрих навіть айришські біскупи хвалять (бо лижуть їм лапи а чи се велика честь? Авт.) він зневажає й виганяє, а замісто них наставляє молодих, сьвіжо печених. Нас він (має бути Луцика та Боруха) називає проклятими шизматиками, московськими запроданцями (та це й правда, бо хто перед тижнем ходив до Платона та просив, щоб він взяв їх під свій покров?) Хто не українець, то зрадник хрунь. Ми є Русини (а ще не давно казав „ми руссіє" то значить Москалі). Христос не був політик, не визнавав політики. А епископ? Він в'являє собі, що він є четверта особа Божа.. (Народ не хоче слухати Луцика й жадає другого промовця). Луцик не звертає на народ уваги й далій каже: Епископ вніс межи нарід неспокій, нещасте... (Народ кричить: „Вон з ним!...) Епископ привіз булю для 500 тисяч „русского" народа (уже не для русинів?) православного — кому він служить? Єпископ написав до руссскаво народа що як хто не хоче з ним — то най іде до дідька. Ми добре виховані (під лавами в шинках, та по галицьких кріміналах,) самі собі дамо ратунок, вон з Епископом! (Зняв ся в галі галас.) Ви судїи народні — судіть же тепер тверезо і правдиво. Я одержав з Унґвара телеграму, 10 телеграм в котрих народ каже, що він остаеть ся вірним своїй церкві й своєму Богу. (Виходить по Луциковій гадці що всякий нарід має власного Бога. Авт.) Попи та тичери так навчують дітей, що вони кажуть: „тато кацап, тато москаль". Як то можна так навчати дітей?! „Слава Ісусу Христу!" й на сим скінчив. Дехто ляпав сьому дурневи руками. Весь час ґаспадін Луцик так кричав, мов біснуватий і на під кінець уже земіг ся неборака, попсувавши горлянку,. й... заштапував хавку.

Комедія взагалі.

Після Луцика підвів ся якийсь здоровенний Скрентонський дід й, подавши до відомости народа, що він має добре горло, лїпше ніж Луцик, — почав кричати, що, Епископ Сотер потаємно як Джапан, або Турок наїхав в Скрентон а ему про се не дав знати. А Епископ приїздив народом щоб сього дідуся запродати, а він сірома ні оком, ні духом о сїм не відає. (В народі сьміх).

За дідом говорив якийсь білявий чоловік з Вілксбери Па. (Делеґат від запроданця Товта.) Він тільки сказав що „слава русинам!" За ним нараз почали всі кричати. Треба завважати, що Шміт змандрував з галі ще заздалегідь, поки не скінчив ще Луцик свого репетування, а замісто себе лишив молоденького пуцьвірка, Шепеляка. От цей Шепеляк підвів ся й почав „робити лад", кажучи, щоб всі мовчали та слухали, що хто буде говорити. Після нього говорив Драґан, десь від Філядельфії, але мало, й не мож було його вчути. На прикінці чогось розплакав ся, (певно за йорами та ятями).

(Конець буде).

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свобиди":

Америка ....15 ц.
Ангил та пустельник і т. і. .15 ц.
Біблія велика ....2 дол
Борба кляс і чому робітники організують ся ....15 ц
В Старім і Новім краю....25 ц
Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7..15 ц
Дещо з історії. православної місії в Америцї ....10 ц.
Дещо про зьвірята ....30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5. .....15 ц.
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6 ....15 ц.
Драгоманів ....25 ц.
Еміґрант ....15 ц.
Жовнїр ....10 ц
Журавлї ....10 ц
Житє Ісуса Христа ....1.50 дол
Житє зарібки. організації і т. п. в С... ...жавах....15 ц
Земельне питан ....15 ц
Зуб за зуб ....10 ц
Казки про Жидів ....15 ц
Історія Руси з образками ..10 ц
Капітал і праця ....15 ц
Книжка Рахункова ....50 ц
Казки про Жидів ......15 цт.
Марія ....10 ц
Многострадальний народ, огляд історії українського народу ....20 ц
Навернений Грішник .....20 ц
Народний рух австро-угорських Русинів ....15 ц
Новий Завіт ....2 дол.
Образки і загадки ....10 ц.
Оповіданя ....15 ц.
Оповід. про заздрих богів.10 ц.
Про відступників від рос. православія ....10 ц.
Про нутро землї .... .25 ц.
Підземні скарби ....25 ц.
Покуса ....10 ц.
Псалтир ....1 дол.
Релігійні вірованя старинних народів ....20 ц
Розмова Поляка з Русином 10 ц
Смерть ....10 ц
Стародавні казки та оповіданя ....15 ц
Степові люде ....15 ц
Страйк ....20 ц
Стріляй на смерть, робітнича драма ....15 ц
Товариска ворожка........15 ц
Унія в Америцї ....20 ц
Хто з чого жиє ....15 ц
Які то є люди на земли, з 20 образками ....50 ц
Як мужик ходив до царя правди шукати ....15 ц
Через кордон ....15 ц
Якої нам треба науки ......5 ц
Руско-англійский тлумач . 60 ц
Польско-англійский тлумач60 ц
Коляди ....15 ц

Молитвенники в красній оправі

Бог Надежда моя ......2.50 дол
Хліб Души ....2.50 „
Druh Duszi ....1.50 „
Druh Duszi (в звич. опр.) .75 ц
Молитвенник малий ...1.50 дол
Вінець ....1.50 „
Збірник ....2.30 „

Також можна дістати:

Книжочки колекторскі церковні ....10 ц
Книжочки Братскі ....10 ц
Метрики хрещеня ....3 ц
Метрики шлюбні ....3 ц
Метрики смерти ....3 ц
Помяник померших душ 10 ц

Пишіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson Str., New York. N. Y.

Frank Posluszny

Готельник

Найлїпші тутешні і імпортовані напитки.

Пиво довозить до дому. не треба носити на плечах.

Телефони:
Bell 39—J Hemlock
P. & A. 41 South

1109 Carson St.
PITTSBURG, PA.

Одинокий руский адвокат і нотар на цїлу Америку

Доктор прав

ЮЛІЯН ЧУПКА

Конзулярний комісар.

Полагоджує всї справи в Галичинї Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжників. Справи військові Споряджує контракти, повномочія і всї инші документи. Перепроваджує інтабуляції і ексвписи гіпотечні. 2

3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA
Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, LL. D
P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

— Подає ся до загальної відомости, що Славяньске Еміґраційне Товариство (Slavonic Immigrant Society) перенесло свій офіс з 35 Broadway на 9 Old Slip, зараз коло стациї елевайтру на Гановер Сквер.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Звертаємо увагу усїх Вп. Родимців що одиноким управненим до пересилки гроший на стейт Коннектікот є

ГАВРИЇЛ ДЗЯДИК,

130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публичним і має кавцію в стейтї в сумі 10.000 долярів.

У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти, контракти купна і продажи і т. д. Полагоджує справи військові як увільненя від асентерунку, контролї, вправ і т. п. Продає шифкарти на всї лінії корабельні. Міняє і пересилає гроші до всїх країв.

Тому, Родимці, проч з чужими а удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK
130 Main Str., Derby, Conn

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

Капітал і Надвишка $700.000.00
Депозити 4.700.000.00

Пересилає також гроші до краю, продає шифкарти, виробляє контракти, полагоджує справи військові, а від вложених гроший платить 4 процент.

Банк сей затверджений ґоверанером стейту.

Розмовитесь в нїм по руски.

Corner 14th & Carson Sts., Pittsburg, Pa.

Harry E. Paul.

Робить камінні нагробники, хрести, памятники.

Ріг Пайк і Маркет улиць,
ПОРТ КАРБОН, ПА. 208

ДОКТОР ШТАИН.

Уряду: від 8 до 10 рано, 1 до 3 по обідї, 7 до 9 вечер.

18 E. Oak St., Шенандоа, Па. 208

Dr. E. J. LARKIN

Дентист. 40-08

Офіс отворений від 7-ої рано до 8 ої пополуд. В недїлї від 10-ої год. рано до 12 полуд.

24 Elizabeth Street, Derby, Conn

ВСЇ РОБОТИ ҐВАРАНТУЮТЬ СЯ.

Офіс коло Derby Gas Company.

HOWARD ALBERT,

Аптикар.

Продає всілякі ліки по найнизших цїнах. Ліки Севери.

ЛАНСФОРД, ПА. 208

ПЕРШИЙ НАРОДНИЙ БАНК

в Шенандорі, Па.

Капітал	$100.000.00
Надвишка	150.000.00
Нерозділені зиски	22.437.34
Депозити около	1.000.000.00

Банк сей має найбільшу надвишку зі всїх банків в Шенандорі.

Уряд Злучених Держав переховує в нїм свої гроші.

Банк отворений від 9 рано до 3-ої пополудни.

Принимає вклади від доляра почавши.

Хто хоче аби его гроші приносили процент, нехай їх вложить до

Першого Народного Банку в Шенандоа, Па.

УЖИВАЮЧІ ТЮТЮН.

Золота годинка і ланцушок, ґарантований на 20 лїт, вартости 23 долярів. Таку годинку дамо кождому, хто поможе нам розповсюднювати наш найлїпшої якости тютюн. Ви можете легко розпродати тютюну за 6 долярів між ваших приятелїв і за те дістанете даром сю гарну годинку. 17

Подайте нам свою виразну адресу.

EUROPEAN TOBACCO CO.
33 Leonard Str., Dep. 51. Neew York, NY.

РУСИНИ! Єсли хочете дістати добру і тану домовину і щоби похорон виносив Вас як найтаньше, удайтесь до:

JOSEPH COLWELL,
180 MAIN STREET,
DERBY, CONN.

Telephone Calls Office 52—2.
„ House 18—2.

А подякуєте і пізнаєте чесного чоловіка.

THE FIRST NATIONAL BANK

OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка нерозділені зиски $93.000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулкил Кавнті.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всїх частий сьвіта Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Стефан Рябець

має у себе найлїпші напитки, циґари і папіроси. Має також добре заряджену ґросерню.

СПРОБУЙТЕ!

Mahanoy Plane, Pa.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Можна его бачити в офісї:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2 ої до 4-ої попол.,
від 7 ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

UNION

Ticket Agency

ПРОДАЖА ШИФКАРТ

203. Lackavana Ave.

SCRANTON, PA.

Найлїпше місце, де можна купити шіфкарту до старого краю, як також переслати гроші до Галичини, Угорщини, Росії і других країв по танїй цїнї.

Даємо також позички на морґч. 42

Dr. Teofil A. Starzynski

ЛІКАР.

Лічить всїлякі хороби, жіночі мужескі і діточі — совістно.

Вилїченє, єсли можливе, ґварантує.

Години урядові:
від 8 до 10 рано,
від 12 до 3 пополудни,
від 7 до 9 вечер.
15. 15th Str. S. S.

PITTSBURG, PA

Junior Typewriter

Цїна $15.00.

JUNIOR МАШИНА ДО ПИСАНЯ є машиною найновійшого винаходу і друкує так скоро і гарно, неначе найлїпші машини. Має універсальні клявіші, як сї машини, що коштують 100.00 дол. або і більше. Писати на ній можна 80 слів або і більше на мінуту. Ніяка иньша машина не є в силї так довго тревати, як ся, позаяк зроблена є з незвичайно твердої сталя. Величина машини виносить 2x5x10 цалїв. Папір мож уживати величини 8 і пів цаля. Має 84 букв і знаків — отже значно більше, як машини по 100.00 дол. або і дорожші. Валець з буквами легко зміняє ся і в сей спосіб на сїй машинї можна друкувати ріжними мовами. Складає ся она з 189 поодиноких частий і важить 3 і пів фунта. Вкладає ся в незвичайно гарний, скіряний футерал, який можна носити або в руцї або в кишенї. Машина ся є незвичайно пожиточна і потрібна кождому чоловікови — а за таку цїну — то так, як даром.

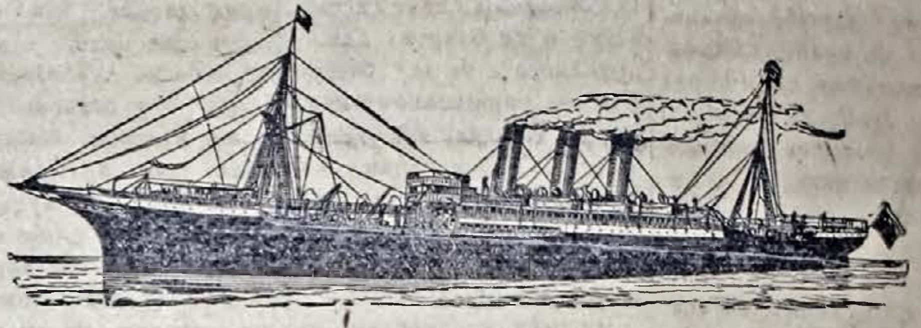
Маємо на складї рівнож множество иньших, ріжного рода машинок до писаня і друкованя почавши від 85 центів до кількасот долярів. Хто пришле нам свою точну адресу дістане даром гарний, ілюстрований цїнник машин до писаня та иньших товарів разом з брошуркою про електричність як її уживати, а специяльно як при її помочи лїчити ся в ріжних недугах.

Товар посилає ся до всїх частий сьвіта. Ваших гроший зовсім не жадаємо з гори, але хто пришле нам 1.00 дол. або і більше, то ми сейчас єму вишлемо жаданий товар, а рештуючі гроші можете доплатити, наколи жаданий товар надійде експресом.

ATLAS TRADING ASSOCIATION, DEPT.
23 P. O. Box 722, Philadelphia, Pa. U. S. A.

Аґенція Корабельна і Пересилка Гроший

Заінкорпорована в Стейтї Ню Джерзі. Капітал 50.000.00 д.

184 Hudson St., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слїдуючі справи:

1) **Пересилає гроші** до всїх краів і держав сьвіта по цїнах можливо найтанших і як найскорше.

2) **Продає шифкарти** на ріжні лінії корабельні до старого краю як також з краю до Америки по тих самих цїнах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Ню Йорку.

3) **Виробляє повновласти**, контракти купна і продажи заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує процеса спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалї перепроваджує всякі инші справа зі судами і старокраєвими властями при помочи звісних старокраєвих нотарів і адвокатів.

4) **Полагоджує справи військові**, як: увільнене від асентирунку, військової контролї, увільнене від вправ і т. п.

5) **Виробляє пашпорти** для ситизенів виїзджаючих до краю.

6) **Дає поради в процесах** против компаній в разї калїцтва, смерти, невиплаченя пейди і в других правних американьских справах.

7) **Міняє гроші** — старокраєві на американьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.

Кромі сего Дирекція готова служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїзджають до Ню Йорку а не суть обзнакомлені з містом. Вкладає гроші на процент до американьских і краєвих банків.

З поважанем

Дирекція:

Г. Дзядик предс., А. Савка місто-предс., К. Кирчів кас., С. Ядловский секр.

Адрес: R. Publishing & Exchange Co.
184 Hudson St., New York, N. Y.

HERMAN SCHULTZ,

Контрактор і будівничий.

Всї роботи полагоджує сей час і точно, як також подає цїни на всїлякого рода роботи. 36

АДРЕС:
Housatonic Ave., Derby, Conn.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шарфи, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

Цінники і проби висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK

Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.

Надвишка 120.000.00 дол.

Депозити вище пів мілїона долярів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередною контролею тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в якім містить ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі долярів проценту своїм костумерам, котрі мають в нім свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank
на розї улиць Мейн і Лойд,
Shenandoah Pa.

Оден з найбільших броварів в Америці.

РОБИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333
NIGHT CALL 4854

TELEPHONE 2085 ORCHARD.

ІЛЇЯ РОЗЕНТАЛЬ

РУСКИЙ АДВОКАТ

302 BROADWAY, Suite 1306, NEW YORK.